

Välfärd

3/2015

SCB

Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

Fler
KVINNLIGA LÄRARE

Högst utgifter i
HYRESRÄTT

Lär dig mer om
WEBBPANELER

NÖJDA SVENSKAR.

Välfärd handlar inte bara om ekonomi

ges ut av

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

med syfte att i lättillgänglig form presentera och analysera aktuell statistik om välfärd, arbetsmarknad, utbildning och befolkning. Tidskriften är öppen för bidrag från experter såväl inom som utanför SCB. Författarna svarar själva för åsikter som framförs.

© 2015, Statistiska centralbyrån

Citera gärna men ange källan:
SCB:s tidskrift Välfärd

REDAKTION

Anna Nyman 08-506 945 94
Chefredaktör
Anna Broman 08-506 944 62
Andreas Rosander 43 73
Peter Gårdqvist 019-17 67 85
Hans Heggemann 68 10
Kenny Petersson 65 62
Åsa Westlund, 08-506 949 15
layout, diagram

REDAKTIONSRÅD

Inger Eklund, ansvarig utgivare
Karin Anderberg
Eva Hagsten
Therese Hedlund
Magnus Sjöström
Stefan Svanström

ADRESS

Tidskriften Välfärd
Statistiska centralbyrån
Box 24300, 104 51 Stockholm
E-post: tidskriften.valfard@scb.se
Webbplats: www.scb.se/valfard

PRENUMERATIONER

Att prenumerera på Välfärd är gratis.

Beställ e-prenumeration:

www.scb.se/valfard

Beställ prenumerations av papperstidning:

prenumeration.valfard@scb.se

Frågor om prenumerations:

019-17 65 51

Omslagsfoto:

Marcus Lundstedt, Scandinav

Medlem i

**SVERIGES
TIDSKRIFTER**

ISSN 1654-1502 (Online)

ISSN 1651-6710 (Print)

URN:NBN:SE:SCB-2015-A05T11503_pdf

Tabergs, september 2015

Vi vet vilka som är lyckligast

Mer än en miljon elever gör skolan till Sveriges största arbetsplats. I det här numret av Välfärd berättar vi om vilka som arbetar som lärare i grundskolan. Vi låter också eleverna komma till tals och ge sin syn på skolarbetet. I en annan artikel beskriver vi utbildning för de som invandrat till Sverige som barn. Det är inte bara utbildningsnivån, utan även utbildningens inriktning, som skiljer sig åt mellan de som invandrat i olika åldrar.

BOSTADSBRISTEN gör att frågor som rör boende ständigt är aktuella. Vi har tittat närmare på hur stora utgifterna är för olika slags boende. När man jämför lika stora bostäder är hyresgäster de som har högst utgifter för boendet. De har också de lägsta inkomsterna.

WEBBPANELER ANVÄNDS ALLT OFTARE för exempelvis marknadsundersökningar och opinionsmätningar. I vår statistikskola berättar vi vad en webbpanel är och vad du ska tänka på när du tar del av resultaten från en sådan undersökning.

VI BESKRIVER OCKSÅ VÄLBEFINNADET och hur nöjda människor i Europa är med livet. Är du nyfiken på vilka som är lyckligast i Europa? Vänd på tidningen och titta på kartan på baksidan!

anna.nyman@scb.se

SVERIGE I SIFFROR

SCB lanserar SVERIGE I SIFFROR

Statistik är ett fantastiskt verktyg för att förstå samhället, granska uttalanden och bygga argument. SCB vill att alla ska

kunna hitta fakta och slå hål på myter med hjälp av vår statistik. Med den nya satsningen på scb.se, "Sverige i siffror", kan du lättare hitta statistik om det svenska samhället, jämföra, reflektera och se sammanhang.

➔ Sverige i siffror lanseras i oktober. Gå in på www.scb.se för att få veta mer.

5 **Ålder vid invandring påverkar utbildning**
Unga invandrare läser vidare.

8 **Större andel kvinnliga lärare i grundskolan**
Tre av fyra lärare är kvinnor.

10 **Äldre elever stressade av läxor**
Barn ger sin syn på skolarbetet.

12 *Intervju:*
Frågor om lycka ger nytt mått på välfärd

13 **Svenskar nöjda med livet**
Välbefinnandet i Europa.

» Livstillfredsställelsen varierar kraftigt mellan länderna.

18 **Hyresgäster – tjänar mindre, betalar mer**
Utgifter i olika boendeformer.

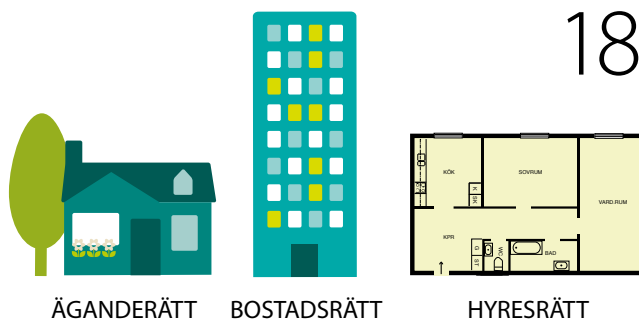
20 **Förändrade villkor för barn med separerade föräldrar**
Separerade föräldrar inte längre vanligast i storstäder.

23 **Vägen från ensamstående förälder till sambo**
Läs om hur hushåll förändras över tid.

26 *Statistikskolan:*
Undersökning från webbpanel – så fungerar det

28 **GMU-rekryter är väl rustade**
Vilka går grundläggande militär utbildning?

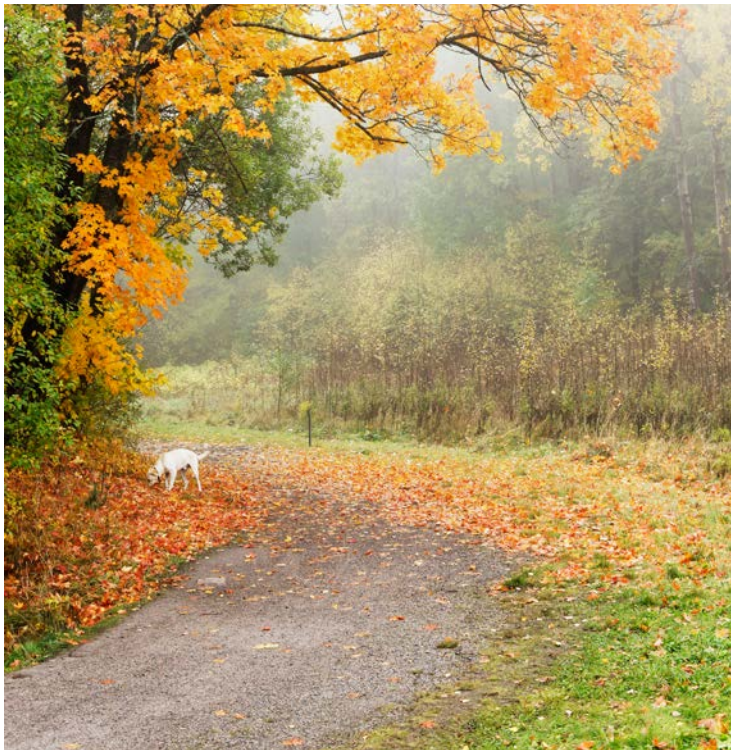
30 **NOTISER**

Baksidan:
Nederländerna lyckligast i EU

Publikationer från SCB

Foto: Marie Linnér, Scandina

Stockholmsförort grönast i landet

Lidingö är den grönaste tätorten i Sverige, i alla fall om man räknar hur stor andel av området som består av till exempel parker och gräsytor.

SCB har undersökt den så kallade grönstrukturen i 37 större tätorter år 2010. Lidingö hamnade i topp med 72 procent.

Sett till grönska per invånare knep Borlänge förstaplatsen med över 500 kvadratmeter per person. Men när tillgängligheten för allmänheten tas med i beräkningen blir bilden en annan. I genomsnitt var omkring en fjärdedel av tätorternas grönyta knuten till privata villaträdgårdar. Luleå, Landskrona och Örebro hade den största andelen som var allmänt tillgänglig, över 80 procent. Detta kan jämföras med motsvarande andel i Täby som var 51 procent.

Läs mer i publikationen [Grönytor och grönområden i och omkring tätorter 2010](#).

Prenumerera på Valfärd via e-post

Du vet väl att du kan prenumerera på Valfärd elektroniskt via vårt nyhetsbrev? Anmäl dig på www.scb.se/valfard. Där kan du också prenumerera på papperstidningen. Båda är gratis.

■ Högst utbildning i storstäder

Drygt en fjärdedel av befolkningen har studerat minst tre år på eftergymnasial nivå och räknas därmed som högutbildade. De flesta av dem bor i storstäder eller länens residensstäder. I åtta av kommunerna i Stockholms län är en tredjedel av befolkningen högutbildad. Detsamma gäller i Lund, Lomma, Uppsala, Umeå, Linköping, Mölndal, Göteborg och Knivsta.

Den höga utbildningsnivån i Stockholmsområdet förklaras till stor del av att där finns många arbetsplatser som kräver högskole- eller universitetsstudier, till exempel finans- och försäkringsverksamhet, offentlig förvaltning och försvar.

Totalt har utrikes födda en något lägre utbildningsnivå än de som är födda i Sverige. Men andelen högutbildade är lika stor bland in- och utrikes födda, 26 procent.

Läs mer i publikationen [Befolkningens utbildning 2014](#).

■ Avstånden mellan separerade föräldrar minskar

Omkring en fjärdedel av alla barn har separerade föräldrar. Avståndet till den förälder barnet inte bor med kan ha stor betydelse för deras möjlighet att träffas. Under perioden 1975–2013 har det avståndet minskat. Andelen barn som har den förälder de inte bor med inom två kilometer har ökat från 18 procent 1975 till 32 procent 2013. Samtidigt har gruppen med ett avstånd på 50 kilometer eller mer sjunkit från 31 till 15 procent. Ekonomiska förutsättningar verkar ha blivit en viktigare faktor för att separerade föräldrar ska kunna bo nära varandra.

Läs mer i rapporten [Bo nära eller långt bort? Avstånd mellan barn och föräldrar efter en separation 1975–2013](#).

■ Unga flyttar hemifrån senare

I Sverige flyttar vi hemifrån tidigt jämfört med många andra länder. Under senare år har dock åldern då man lämnar föräldrahemmet stigit något. Jämfört med början av 2000-talet flyttar dagens unga ett halvt år senare. Den genomsnittliga åldern är nu 21 år för kvinnor och 22 år för män.

Att kvinnor flyttar hemifrån tidigare än män beror bland annat på att kvinnor är yngre än män när de flyttar ihop med en partner. Det är också vanligare att kvinnor börjar studera vid högskolor och universitet, något som ofta kräver en flytt hemifrån.

Läs mer i [På egna ben. En beskrivning av ungas flytt från föräldrahemmet](#).

Alla publikationer kan laddas ner som pdf:er från www.scb.se. Vissa av dem kan du även beställa tryckta.

Foto: Jahnér

Ålder vid invandring påverkar utbildning

Invandrare som kommit till Sverige före sju års ålder skaffar sig oftare en högre utbildning än de som flyttat hit senare i livet. Att tillbringa de första åren i en svensk skola är avgörande, men det finns även ett samband med föräldrarnas utbildning.

Antalet barn och ungdomar som invandrar till Sverige varierar från år till år.

Under åren 1991–1995 invandrade totalt cirka 60 000 utrikes födda som var 18 år eller yngre. Den enskilt största gruppen, drygt 25 000, kom från länderna i det forna Jugoslavien, främst från

Bosnien-Hercegovina. Dessa stora kullar barn och ungdomar har nu bott minst 20 år i Sverige och de flesta som var i skolåldern då de invandrade har nu hunnit avsluta sin utbildning. En jämförelse mellan de som invandrade till Sverige som barn under åren 1991–1995 och jämnåriga som bott hela sitt liv i Sverige visar att ålder vid invandringen har samband med vilken utbildning man skaffar sig.

DET FÖRSTA STEGET mot att genomföra en högre utbildning i Sverige är att klara grundskolan med betyg som räcker för att komma in i gymnasieskolan.

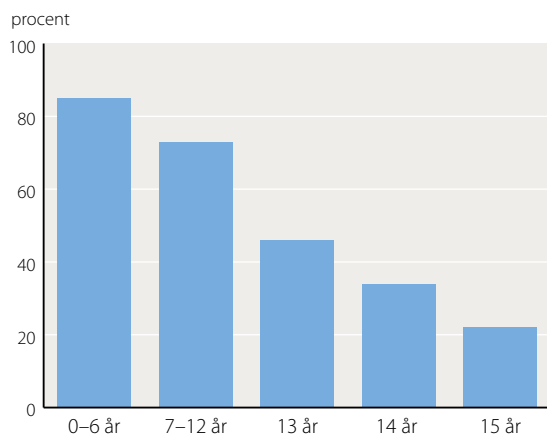
För utrikes födda elever finns ett tydligt samband mellan ålder vid invandringen och andel som är behöriga till gymnasieskolan. Bland dem som invandrat före sju års ålder var det 85 procent av de som →

Liksom för inrikes födda är det vanligare att utrikes födda kvinnor studerar vid högskola eller universitet än att män gör det.

UNGA INVANDRARE OFTARE BEHÖRIGA TILL GYMNASIET

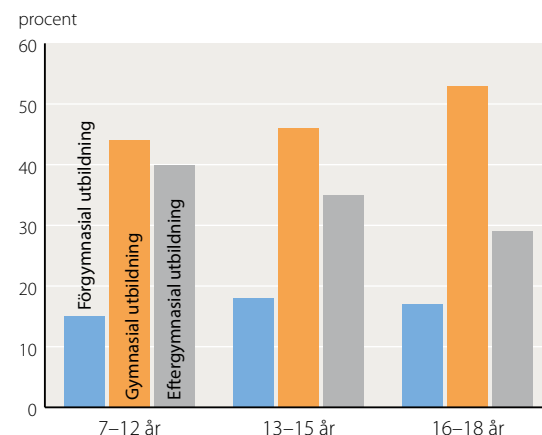
Andel med behörighet till ett nationellt program i gymnasieskolan av utrikes födda elever som lämnade grundskolan åren 1998–2012, efter ålder vid första invandring till Sverige

Av de som invandrar i tidiga tonåren är mindre än hälften behöriga till gymnasieskolan.

LÅG ÅLDER VID INVANDRING ÖKAR CHANSEN TILL HÖGRE UTBILDNING

Utbildningsnivå år 2014 för utrikes födda som invandrat åren 1991–1995, efter ålder vid invandringen

Personer som invandrar till Sverige i låg- och mellanstadieåldern skaffar oftare en eftergymnasial utbildning än de som invandrar i tonåren.

47%

av kvinnorna som invandrade vid 7–12 års ålder har genomfört en eftergymnasial utbildning.

invandrade 1991–1995 som uppnådde behörighet till gymnasieskolan, jämfört med mindre än hälften av dem som var 13–15 år när de kom till Sverige.

Bland de utrikes födda finns skillnader mellan personer från olika länder. Av invandrarna i åldersgruppen 7–12 år uppnådde mer än 75 procent av dem som kom från före detta Jugoslavien, Iran, Polen eller Libanon behörighet till gymnasieskolan, medan motsvarande andel av dem som utvandrat från Irak, Somalia eller Syrien var 60 procent eller lägre.

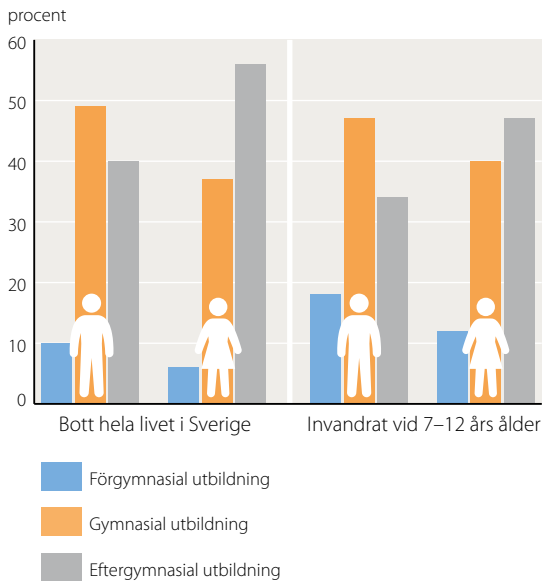
I JÄMFÖRELSE MED JÄMNÅRIGA som bott hela sitt liv i Sverige är det vanligare bland utrikes födda som invandrat under skolåldern att ha en kortare utbildning. Bland dem som bosatt sig i Sverige under tonåren är det inte lika vanligt att ha en högskoleutbildning som bland dem som invandrat i tidig ålder eller bott hela sitt liv i Sverige. Liksom för inrikes födda är det vanligare att utrikes födda kvinnor studerat vid högskola eller universitet än att män gjort det. År 2014, då de som invandrat vid 7–12 års ålder var 27–35 år, hade 47 procent av kvinnorna och 34 procent av männen genomfört en eftergymnasial utbildning. Motsvarande andelar för jämnåriga som bott hela livet i Sverige var 56 procent av kvinnorna och 40 procent av männen.

FLERA FAKTORER KAN PÅVERKA att de som är födda och upp vuxna i Sverige oftare skaffat sig en eftergymnasial utbildning. Förutom betydelsen av att ha svenska som modersmål och att ha tillbringat de första skolåren i svensk skola finns det ett samband med föräldrarnas utbildning. Det är vanligare att personer vars föräldrar har hög utbildningsnivå själva skaffar sig en högskoleutbildning och personer som är 27–35 år gamla och bott hela sitt liv i Sverige har i större utsträckning än jämnåriga som invandrade 1991–1995 minst en förälder med eftergymnasial utbildning. Bland de som invandrade är det däremot vanligare att inte någon av föräldrarna har mer än förgymnasial utbildning.

I gruppen som har minst en högutbildad förälder är det 57 procent av dem som invandrade vid 7–12 års ålder och 66 procent av dem som bott hela livet i Sverige som själva har en eftergymnasial utbildning. I gruppen med lågutbildade föräldrar, där ingen av föräldrarna har mer än förgymnasial utbildning, är det 25 procent av dem som invandrat vid 7–12 års ålder och 17 procent av de jämnåriga som bott hela livet i Sverige som inte själva har minst en gymnasial utbildning. I alla grupperna är det vanligare att män har högst förgymnasial utbildning. Av dem som invandrat vid 7–12

KVINNOR HAR HÖGRE UTBILDNINGSNIVÅ – BÅDE BLAND INRIKES OCH UTRIKES FÖDDA

Utbildningsnivå år 2014 för utrikes födda som invandrat åren 1991–1995 och då var 7–12 år respektive för jämnåriga som bott hela livet i Sverige

Inrikes födda har oftare en eftergymnasial utbildning än utrikes födda. Kvinnor har högre utbildningsnivå än män både bland in- och utrikes födda.

års ålder är det 30 procent av männen och 20 procent av kvinnorna som inte har fullföljt någon gymnasial utbildning om ingen av föräldrarna har minst en gymnasial utbildning.

UTBILDNINGENS INRIKTNING skiljer sig också åt mellan personer som invandrat vid olika ålder. Bland personer med gymnasieutbildning har de män som invandrat under skolåldern ungefär samma utbildningsinriktning som jämnåriga som bott hela livet i Sverige. Bland de kvinnor som flyttat hit som tonåringar och fullföljt en gymnasieutbildning har över 40 procent en utbildning med inriktning mot vård och omsorg jämfört med ungefär 20 procent av dem som bott hela livet i Sverige eller invandrat före skolåldern. Bland de gymnasieutbildade kvinnorna från Somalia har hälften vård- och omsorgsutbildning.

Bland de som var tonåringar när de invandrade och som skaffat sig högre utbildning har ungefär var tredje studerat naturvetenskap och teknik. De utbildningarna är inte lika vanliga bland dem som bott hela livet i Sverige eller invandrat i yngre åldrar. De har i högre grad utbildat sig inom ekonomi eller samhällsvetenskap. ■

FAKTA

Artikeln bygger på uppgifter om de 60 000 barn 0–18 år som invandrade till Sverige under perioden 1991–1995.

Uppgifterna kommer från statistiken över befolkningens utbildning, www.scb.se/uf0506. Uppgifter om behörighet till gymnasieskolan har hämtats från Skolverkets statistik.

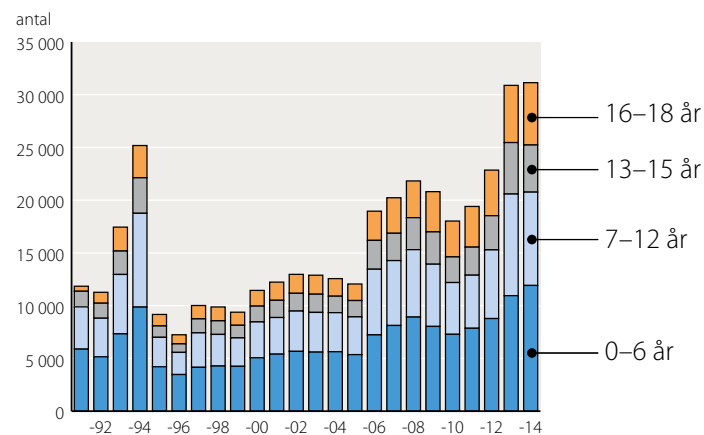
FLEST BARN KOM FRÅN FORNA JUGOSLAVIEN ÅREN 1991–1995

Utrikes födda som invandrat åren 1991–1995 och då var 7–12 år. Antalsuppgifter samt uppgift om utbildningsnivå 2014, efter födelseland

Födelseland	Antal personer	Andel med eftergymnasial utbildning		Andel med minst en förälder med eftergymnasial utbildning
		KVINNOR	MÄN	
f.d. Jugoslavien	9 500	48	32	30
Irak	1 500	45	30	38
Iran	1 200	65	46	43
Somalia	900	32	21	22
Libanon	500	42	24	19
Polen	500	44	35	43
Övriga länder	6 000	46	37	37
Samtliga	20 100	47	34	34

STOR ÖKNING AV INVANDRADE BARN

Antal utrikes födda invandrare i åldern 0–18 år, efter ålder vid invandringen, åren 1991–2014

Under 2013 och 2014 invandrade fler utrikes födda barn och ungdomar än under det tidigare toppåret 1994.

Kenny Petersson

arbetar med utbildningsstatistik på SCB
019-17 65 62
kenny.petersson@scb.se

Större andel kvinnliga lärare i grundskolan

Hösten 2014 var 76 procent av lärarna i grundskolan kvinnor. Andelen manliga lärare har under de senaste 25 åren minskat från 31 till 24 procent.

Foto: Marie Linnér, Scandinarv

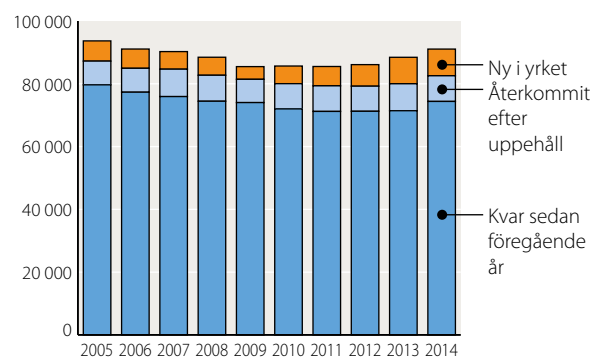

Förändringar i lärarkårens sammansättning beror på hur många som lämnar yrket, hur många nya lärare som tillkommer och hur många som återkommer till yrket efter kortare eller längre frånvaro. Antalet grundskollärare har de senaste femton åren varierat i takt med att antalet elever i grundskolan ändrats. Från år 2000 till år 2011 minskade antalet grundskoleelever med mer än 150 000. Som lägst var det färre än 900 000 elever. Efter en period med minskande elevantal ökar nu åter antalet grundskoleelever. De senaste åren har antalet elever ökat med drygt 50 000 och det väntas inom några år öka till ungefär samma nivå som i början av 2000-talet.

Från mitten av 00-talet och fram till 2009 minskade även antalet lärare i grundskolan och det fanns också en sjunkande trend i antalet nytillkomna grundskollärare. Som lägst fanns det drygt 85 500

ANTALET LÄRARE HAR ÖKAT SEDAN 2011

Antal lärare i grundskolan åren 2005–2014 efter tidigare bakgrund som grundskollärare

Nästan var tionde grundskollärare 2014 var ny i yrket.

grundskollärare år 2009. I samband med det ökande antalet elever har den undervisande personalen i grundskolan ökat med drygt 5 000 personer och hösten 2014 fanns det 91 000 grundskollärare.

SAMTIDIGT SOM LÄRARKÅREN ÖKAT i antal sedan 2009 har medelåldern för grundskollärarna minskat från 46,5 år till 45,6 år. Medelåldern för de nya lärare som tillkom år 2014 var i genomsnitt 35,5 år. Sett över en

”
Medelåldern för de nya lärare som tillkom år 2014 var i genomsnitt 35,5 år.

längre tidsperiod innebär det att medelåldern för nytillkomna lärare har ökat med i genomsnitt nästan 3 år jämfört med slutet av 1990-talet. Då var de i genomsnitt 33 år. Den högre medelåldern för nytillkomna lärare har bidragit till att andelen av lärarna som är yngre än 35 år har minskat från ungefär 25 procent år 2002, då den

var som högst, till 17 procent år 2014.

Under samma period har andelen lärare i åldern 35–49 ökat, medan andelen som är 50 år eller äldre har minskat. Jämfört med för tio år sedan finns det i dagsläget därför både en lägre andel unga lärare och en lägre andel äldre lärare. Ungefär 2,5 procent av grundskollärarna är i nuläget över 65 år, vilket är den högsta andelen under perioden 1990–2014.

Äldre och yngre lärare skiljer sig åt i vissa avseenden. Bland de yngre lärarna är det en något högre andel män medan andelen med lärarexamen är

högre i de äldre åldersgrupperna. Andelen yngre lärare är högre i skolor med enskild huvudman än i skolor med kommunal huvudman.

ANDELEN KVINNliga LÄRARE har ökat från 69 procent år 1990 till 76 procent år 2014. Av totalt 91 000 grundskollärare hösten 2014 var nära 70 000 kvinnor.

ÅR 2014 BÖRJADE 8 500 NYA LÄRARE i grundskolan. Av dessa var 73 procent kvinnor. De flesta av de nya grundskollärarna var helt nya lärare, men ungefär en fjärdedel hade tidigare varit verksamma som lärare i någon annan skolform. Av de nya lärarna 2014 hade 47 procent en lärarexamen.

Alla nya lärare stannar inte kvar som grundskollärare. Av de 11 000 som började som grundskollärare år 2000 har 2 500 bara varit verksamma som grundskollärare just det året och ytterligare 1 000 har varit grundskollärare i sammanlagt två år fram till och med 2014. En stor andel av dem som bara arbetat enstaka år har haft tillfälliga anställningar och saknat lärarexamen.

Av grundskollärarna hösten 2013 var det 14 000 som inte längre arbetade i grundskolan hösten 2014. Vi vet ännu inte om de har slutat som lärare tillfälligt eller definitivt. Deras medelålder var 45 år och de hade i genomsnitt varit grundskollärare i 9 år under perioden 1990–2014. I den här gruppen ingår därmed såväl lärare som slutat i yrket definitivt eller gått i pension, personer med tillfällig tjänstledighet eller föräldraledighet som grundskollärare som övergått till att arbeta i andra skolformer. ■

FAKTA

Skolverket framställer årligen ett register över all pedagogisk personal per den 15 oktober. Som lärare räknas de som då bedriver egen undervisning i elevgrupp.

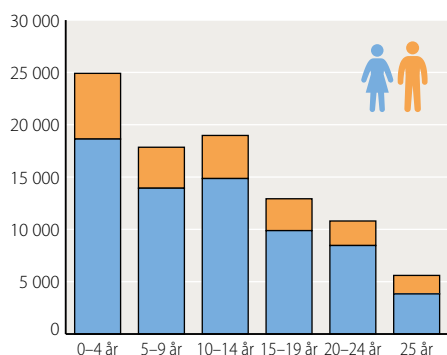
LÄRARUTBILDNING avser att personen i fråga har en lärarexamen från högskola/ universitet, men anger inte om personen har formell behörighet eller lärarlegitimation för den aktuella lärartjänsten.

76%

av grundskollärarna är kvinnor.

HÄLFTEN AV LÄRARNÄR HAR MER ÄN 10 ÅR I YRKET

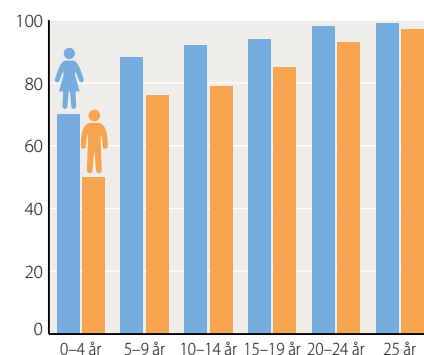
Antal grundskollärare hösten 2014 efter kön och antal år som grundskollärare 1990–2014

Många manliga grundskollärare har få år i yrket.

NÄSTAN ALLA ERFARNA LÄRARE HAR EN LÄRARUTBILDNING

Andel grundskollärare med lärarexamen efter kön och antal år som grundskollärare, 1990–2014, procent

Av de manliga grundskollärarna med kort tid i yrket har hälften en lärarexamen

Robert Hansson

arbetar med utbildningsstatistik på SCB
019-17 65 23
robert.hansson@scb.se

Äldre elever stressade av läxor

Högstadie- och gymnasieelever lägger mer tid än yngre elever på att göra läxor. Det är också vanligare att de äldre känner sig stressade över läxorna. Samtidigt har de större möjligheter att själva vara med och påverka vilka dagar de ska ha läxor och prov.

Läxor är en del av vardagen och skolarbetet för de flesta barn. Det finns inga lagar eller regler som gäller läxor. Det är därmed upp till lärare och rektorer att avgöra hur ofta elever får läxor och hur uppföljningen går till, vilket gör att detta varierar mellan olika skolor. Det finns också skolor som helt valt bort att använda

sig av läxor. Enligt Skolverket är det viktigt att läxor hänger ihop med vad som sker i klassrummet, att de förbereds, förklaras och följs upp på ett bra sätt.

I Undersökningarna av barns levnadsförhållanden (Barn-ULF) har barn i åldrarna 10–18 år själva svarat på hur de upplever läxorna i skolan.

ÄLDRE ELEVER lägger mer tid på att göra läxor jämfört med yngre barn. I årskurs 4–6 är det cirka tre av tio elever som läser läxor minst tre timmar i veckan. I årskurs 7–9 och i gymnasiet gör cirka sex av tio elever det. I gymnasiet är det också en skillnad mellan flickor och pojkar i hur mycket tid som läggs på läxor. Bland flickorna är det 71 procent som läser läxor minst tre timmar per vecka mot 54 procent av pojkarna. Det är 3 procent av alla elever som uppger

att de inte har några läxor och ytterligare 1 procent som uppger att de inte gör några läxor.

De som är kritiska till läxor menar ofta att barns olika hemförhållanden riskerar likvärdigheten i utbildningen, då inte alla har samma möjlighet att få hjälp hemifrån med skolarbetet. Skolverket framhåller att läxor behöver konstrueras så att elever vars föräldrar exempelvis har låg utbildning eller ont om tid inte har sämre förutsättningar än andra barn. När barnen själva får svara på frågor om hjälp med läxorna uppger 93 procent att de får hjälp med läxorna när de behöver. Det är dock skillnad mellan äldre och yngre elever. I årskurs 4-6 uppger nästan alla elever att de kan få hjälp. Hjälpen kan komma från såväl föräldrar som från syskon, vänner eller skolpersonal. Bland gymnasieeleverna är det en lägre andel, 88 procent, som får hjälp med läxorna när de behöver det.

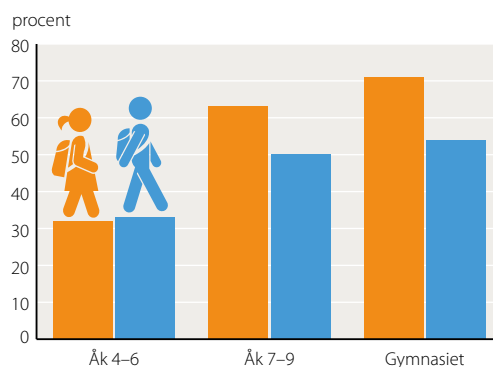
VAR FJÄRDE ELEV tycker det är för mycket läxförhör, prov och redovisningar i skolan. Andelen är störst bland de äldre eleverna. En indelning efter olika nivåer visar att 32 procent av eleverna i gymnasiet och 38 procent i årskurs 7-9 anser att det är för mycket läxor och prov, vilket kan jämföras med 13 procent i årskurs 4-6. Även när eleverna får svara på om läxor och prov ofta kommer samtidigt i olika ämnen är detta vanligare bland de äldre eleverna. I årskurs 4-6 är det ungefär var fjärde elev, medan det för årskurs 7-9 och gymnasiet nästan är tre av fyra elever som upplever att läxor och prov kommer samtidigt.

Vissa elever känner sig stressade på grund av läxor. Även här är det vanligast bland de äldre eleverna. I årskurs 7-9 och gymnasiet är det ungefär fyra av tio elever som ofta känner stress på grund av läxor eller prov jämfört med en av tio bland eleverna i årskurs 4-6. Det är vanligare att flickor känner sig stressade över läxorna än att pojkar gör det. Störst skillnad mellan könen är det på gymnasiet där 62 procent av flickorna och 19 procent av pojkarna är stressade på grund av läxor eller prov.

Även om äldre elever lägger mer tid på läxor och också upplever mer läx- eller provrelaterad stress har de samtidigt en större möjlighet att bestämma vilka dagar det ska vara läxor och prov. På gymnasiet rör det sig om drygt hälften av eleverna som uppger att de kan vara med och påverka. För årskurs 7-9 är andelen 37 procent medan det bland de yngre eleverna i årskurs 4-6 är 15 procent av eleverna som svarar att de har möjlighet att vara med och bestämma när de ska ha läxor eller prov. ■

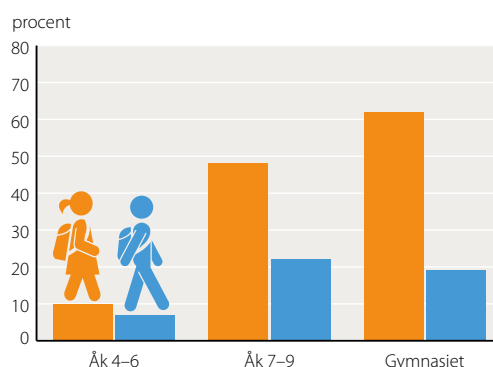
ÄLDRE ELEVER LÄGGER MER TID PÅ LÄXOR

Andel barn som läser läxor minst tre timmar i veckan, 2013-2014

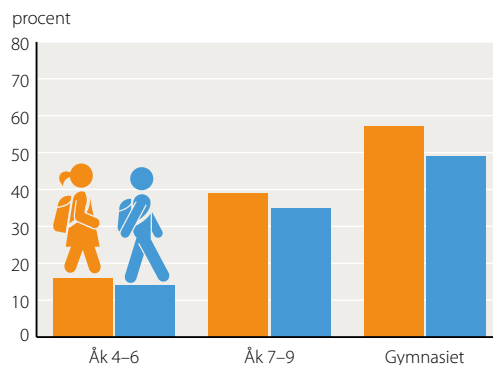
STRESS PÅ GRUND AV LÄXOR OCH PROV VANLIGARE BLAND FLICKOR

Andel elever som ofta upplever stress på grund av läxor eller prov, 2013-2014

MÖJLIGHETEN ATT PÅVERKA ÄR STÖRST BLAND ELEVER PÅ GYMNASIET

Andel elever som kan vara med och bestämma vilka dagar de ska ha läxor och prov, 2013-2014

FAKTA

I Undersökningarna av barns levnadsförhållanden, Barn-ULF, intervjuas barn om hur de har det och hur de upplever sin vardag. Frågorna i undersökningen handlar om hur barnen mår, situationen i skolan, vad de gör på sin fritid samt relationen till kompisar, föräldrar, lärare och andra vuxna.

→ LÄS MER

på www.scb.se/barnulf

93%

av eleverna i åldern 10-18 år får hjälp med läxor när de behöver.

Helena Rudander

arbetar med Undersökningarna av barns levnadsförhållanden på SCB
08-506 941 24
helena.rudander@scb.se

Framgång mäts ofta i ekonomiska termer. För att få en bredare bild av hur samhället mår kan man undersöka invånarnas lycka. Men känslor är subjektiva och låter sig inte mätas så lätt. Det din granne skattar som hög tillfredsställelse med livet kan vara något helt annat för dig.

Frågor om lycka ger nytt mått på välfärd

Subjektivt välbefinnande, det vill säga hur människor upplever sin tillvaro och hur tillfredsställda de är med sina liv, har de senaste åren fått större betydelse för att mäta välfärden i samhället. Frågor kring detta ställs till invånarna i EU i undersökningen SILC, Statistics on Income and Living Conditions. Resultaten används som underlag för politiska beslut och för forskning.

– Tanken är att man ska spegla välfärden i samhället. För att få en bättre bild av hela livet tar man också in den subjektiva aspekten av hur invånarna mår, säger *Thomas Helgeson* på SCB.

I och med att det handlar om personliga upplevelser och känslor har den här typen av mätningar andra förutsättningar än undersökningar av mer objektiva värden som till exempel inkomster. Individuella skillnader spelar in i hur man uppfattar och svarar på frågor om subjektivt välbefinnande.

– Bara för att både du och jag är genomsnittligt nöjda med någonting är det inte säkert att vi definierar nöjdheten med samma siffra på en skala från noll till tio. Du kanske sätter en sju och jag en femma. Kulturella och språkliga skillnader mellan

Thomas Helgeson arbetar med Undersökningarna av levnadsförhållanden på SCB.

olika länder kan också påverka, säger *Thomas Helgeson*.

I Sverige görs SILC gemensamt med Undersökningarna av levnadsförhållanden, ULF, som genomförts årligen sedan mitten av 1970-talet. De intervjuade får svara på frågor om bland annat boende, ekonomi, hälsa, fritid och sociala relationer. Det före-

kommer även fördjupningsområden som enbart är med vissa år. Ett exempel är lycka och välbefinnande som var en del av ULF/SILC 2013.

Undersökningarna genomförs via telefon med ett slumpmässigt urval av befolkningen. Mellan 12 000 och 13 000 personer deltar under ett år. Intervjuerna kompletteras också med data från olika register. Dessutom görs Barn-ULF, där unga svarar på frågor om hur de upplever sin vardag.

ULF/SILC visar att invånarna i Sverige har en väldigt hög livstillfredsställelse jämfört med befolkningen i många andra EU-länder. Exakt varför det är så framgår inte direkt i statistiken.

– Det finns samband mellan nöjdhet med olika områden i livet, det övergripande välbefinnandet och i slutändan lycka liksom det finns olika samband mellan aspekter som hälsa, ålder, sysselsättning, inkomst och övergripande nöjdhet. Men mer specifika orsaker till varför Sverige som land ligger högt är en fråga som forskare får arbeta vidare med, säger *Thomas Helgeson*.

Andreas Rosander

Svenskar nöjda med livet

Sverige ligger i topp bland EU-länderna när det gäller invånarnas tillfredsställelse med livet. Sysselsättning och hälsa hänger samman med hur nöjda vi är. →

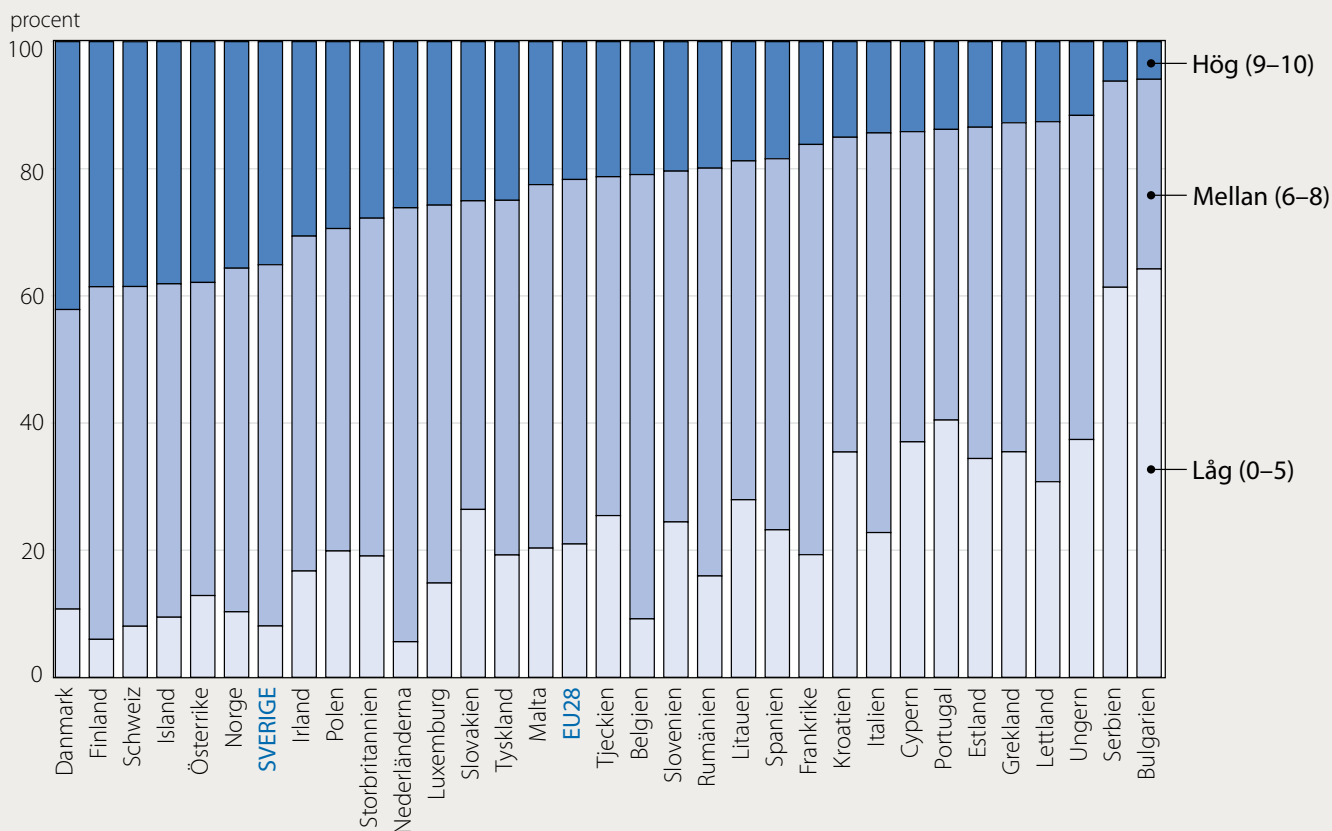
Foto: August Åberg, Scandinav

I DANMARK ÄR MAN MEST NÖJD MED LIVET

Livstillfredsställelse i EU-länderna samt Norge, Island, Schweiz och Serbien 2013

1

Inom EU uppgår 22 procent hög tillfredsställelse med livet, 57 procent hamnar i mellangruppen medan 21 procent anger låg tillfredsställelse. I Danmark är det 42 procent och i Sverige 35 procent som anger hög tillfredsställelse med livet. Detta kan jämföras med 6 procent i Bulgarien.

Tillväxt och BNP är de klassiska indikatorerna för hur välfärden utvecklas i ett samhälle. På individnivå har en ökad inkomst ansetts medföra en högre nytta som i sin tur bidragit till den totala välfärden. Efter hand har man dock insett att det finns andra aspekter som måste tas i beaktande, både på individ- och samhällsnivå. De senaste årens nyvaknade intresse för alternativa sätt att mäta välfärd har lett till ett större intresse för människors livstillfredsställelse och lycka, det som kallas subjektivt välbefinnande.

FÖR ATT UNDERSÖKA VÄLBEFINNANDE ANVÄNDS TRE ÖVERGRIPANDE FRÅGOR:

- 1 Hur nöjd är du med ditt liv?
- 2 Är du lycklig?
- 3 Känner du att livet är meningsfullt?

Dessa tre dimensioner ingår i EU:s statistikmyndighet Eurostats mått på livskvalitet.

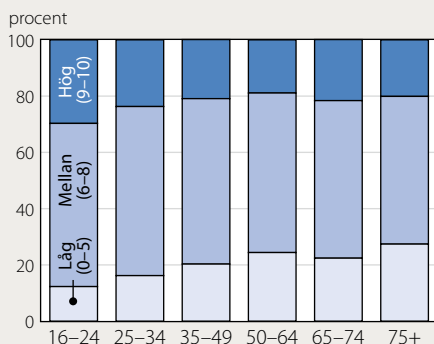
1 För att mäta **LIVSTILLFREDSSTÄLLELSE** används frågan: *Hur nöjd är du med ditt liv?* Svaren ges enligt en skala från 0 (inte alls nöjd) till 10 (helt och hållet nöjd). För att underlätta jämförelser mellan olika länder har EU:s statistikbyrå Eurostat grupperat svarkategorierna i tre nivåer av livstillfredsställelse: låg (0-5 på skalan), mellan (6-8) och hög (9-10).

Undersökningen visar att livstillfredsställelsen varierar kraftigt mellan länderna. Totalt inom EU är det 22 procent som tillhör kategorin som är mest nöjd med livet. Andelen varierar från 42 procent i Danmark till 6 procent i Bulgarien. De nordiska länderna är tillsammans med Schweiz och Österrike de som har högst andelar med hög livstillfredsställelse.

HÖG TILLFREDSSTÄLLELSE MED LIVET FÖR ...

... UNGA

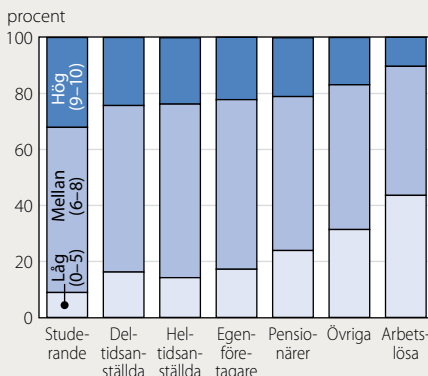
Livstillfredsställelse efter ålder, EU 28, år 2013

Yngre är mer nöjda med livet än äldre. Av EU:s 16-24-åringar uppger 30 procent hög tillfredsställelse med livet jämfört med 20 procent av dem som är 75 år eller äldre.

... STUDERANDE

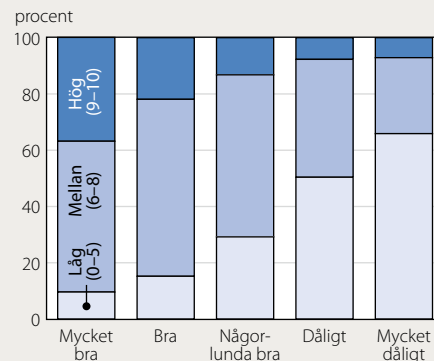
Livstillfredsställelse efter sysselsättning, EU 28, år 2013

Arbetslösa är minst nöjda med livet. Av de arbetslösa uppger 10 procent hög tillfredsställelse med livet jämfört med 24 procent av anställda och 32 procent av studerande.

... OCH PERSONER MED GOD HÄLSA

Livstillfredsställelse efter subjektivt hälsotillstånd, EU 28, år 2013

Mindre än en av tio med dåligt hälsotillstånd uppger hög tillfredsställelse med livet jämfört med nära fyra av tio av dem med mycket bra hälsotillstånd.

Bland svenskarna anger sju av tio att de varit lyckliga för det mesta eller hela tiden.

Det finns ett antal faktorer som spelar in när det gäller hur nöjd man är med livet. Yngre är i genomsnitt mer tillfredsställda än äldre och sammanboende med barn mer än ensamstående. Personer som arbetar eller studerar är mer nöjda än arbetslösa. En högre inkomst innebär ofta en större livstillfredsställelse än en lägre inkomst. På liknande sätt påverkar utbildningsnivån och hälsan nöjdheten. Skillnaden i livstillfredsställelse mellan kvinnor och män är däremot marginell.

I undersökningen ställdes år 2013 också mer specifika frågor kring hur nöjd man är med ett antal områden i livet, till exempel den ekonomiska situationen, boende, arbete, restid till och från arbetet, fritid, sociala relationer, fritids- och grönområden

och boendemiljön (butiker, kollektivtrafik och nöjesutbud). Precis som när det gäller den övergripande livstillfredsställelsen redovisar svenskar överlag en högre nöjdhet jämfört med genomsnittet för EU. Allra störst skillnader finner vi när det gäller hushållets ekonomiska situation och fritids- och grönområden i närområdet, där svenskarna tillhör de mest nöjda i EU.

För att mäta **LYCKOASPEKTEN** användes frågan: *Hur stor del av tiden de senaste fyra veckorna har du känt dig lycklig?* Med frågan om lycka försöker man fånga upp känslaspekten av välbefinnandet. Eurostat delar in svaren i tre grupper: hela tiden/för det mesta, ibland samt sällan/aldrig.

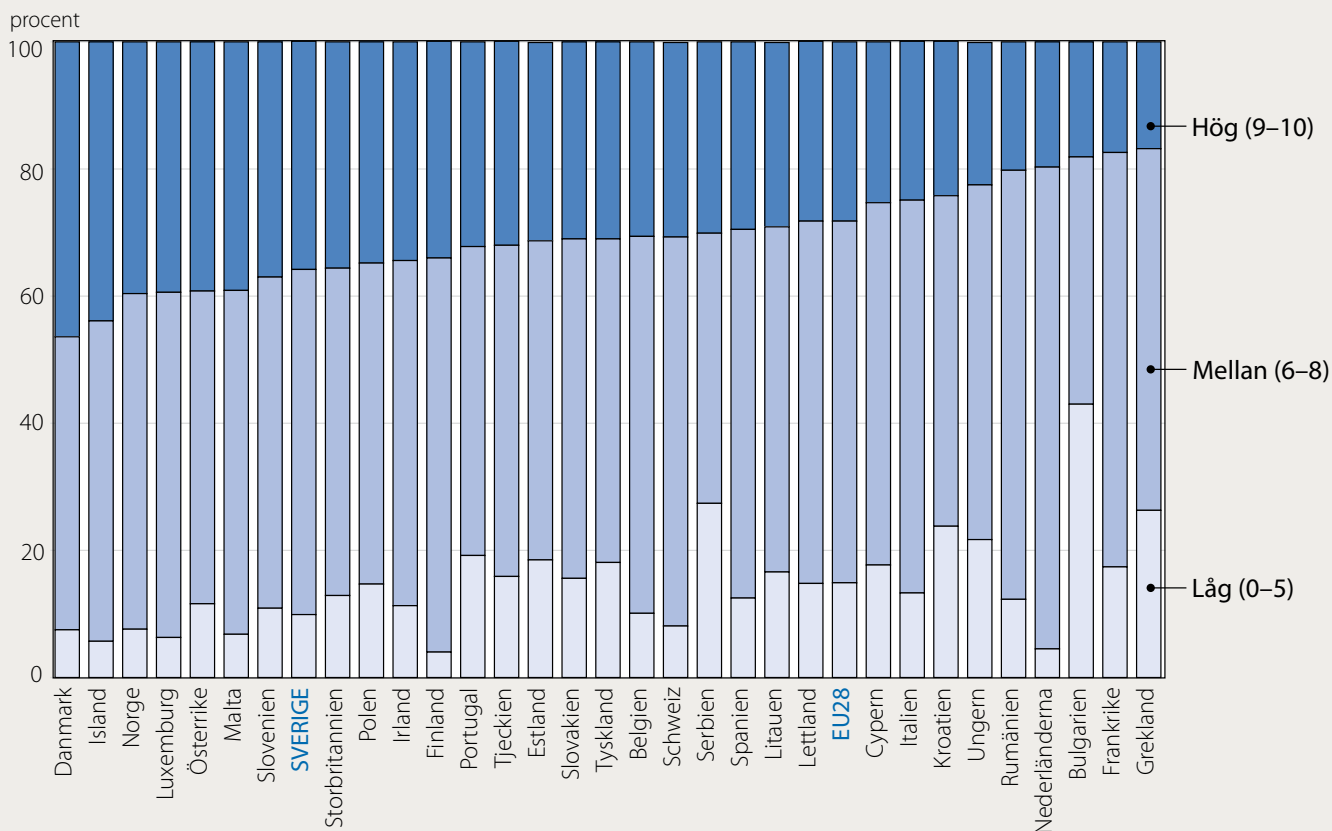
Totalt inom EU anger ungefär sex av tio att de känt sig lyckliga för det mesta eller hela tiden de senaste fyra veckorna. Nära tre av tio uppger att de varit lyckliga delar av tiden medan lite mer än en av tio sällan eller aldrig var lyckliga. Bland svenskarna anger sju av tio att de varit lyckliga för det mesta eller hela tiden.

Mönstret går igen från den föregående frågan. Yngre är generellt lyckligare än äldre. Av 16-24-åringarna uppgav sju av tio att de varit lyckliga för det mesta eller hela tiden jämfört med varannan av de som var 75 år eller äldre. Sammanboende är i genomsnitt mer lyckliga än ensamstående. Allra lyckligast är sammanboende med barn. När det gäller sysselsättning redovisar studenter, precis som när det gäller livstillfreds-

28 PROCENT I EU TYCKER ATT LIVET ÄR MYCKET MENINGSFULLT

Mening med livet i EU-länderna samt Norge, Island, Schweiz och Serbien, 2013

3

Inom EU tillhör 28 procent den högsta kategorin när det gäller hur meningsfullt man tycker att livet är. I Danmark är andelen 46 procent jämfört med 17 procent i Grekland och Frankrike.

ställes, högre värden än övriga grupper. Sju av tio studenter har varit lyckliga för det mesta eller hela tiden jämfört med knappt hälften av de som är arbetslösa.

3 Hur **MENINGSFULLT** människor upplever livet mäts genom frågan: *På det hela taget, i vilken utsträckning känns det som om det du gör i livet är meningsfullt?* Precis som för livstillfredsställelse används en skala från 0 till 10.

28 procent av invånarna i EU tillhör den högsta kategorin när det gäller hur meningsfullt man upplever livet. Även här ligger Danmark i topp, med 46 procent, följt av Island och Norge. Även övriga nordiska länder, Sverige och Finland, ligger över genomsnittet för EU. Grekland, Frankrike och Bulgarien har mindre än 20 procent som tillhör den

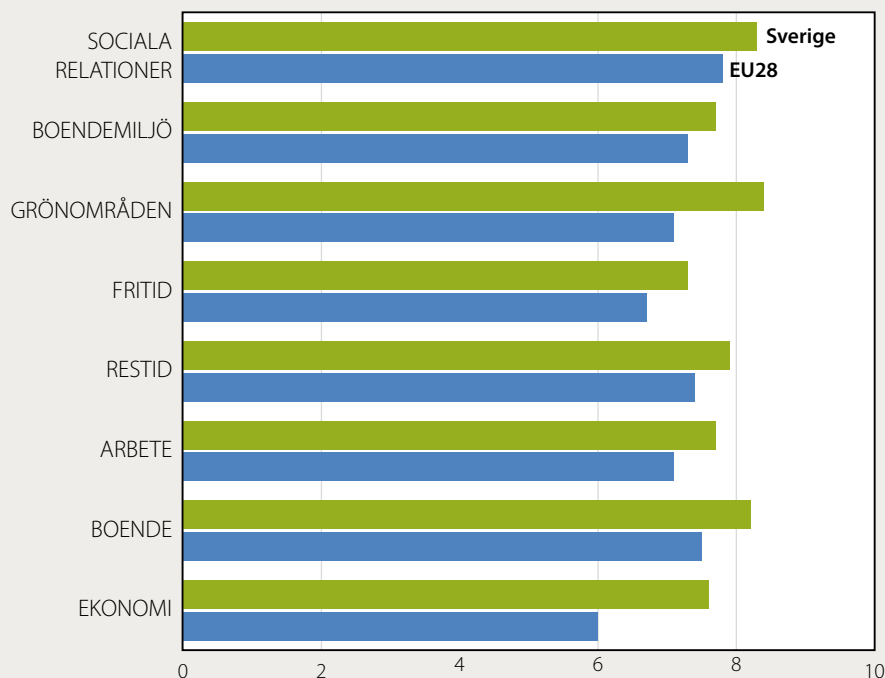
högsta kategorin vad gäller hur meningsfullt man upplever livet.

När det gäller hur de svarande skattat meningen med livet är skillnaderna mellan åldersgrupper inte lika markanta som för livstillfredsställelse och lycka, men gruppen 75 år och äldre har lägre värden jämfört med yngre. Var femte person äldre än 75 år svarade 5 eller lägre på skalan när det gäller mening med livet.

HUR HÄNGER DÅ de tre övergripande indikatorerna för subjektivt välbefinnande ihop? På nationell nivå finns det ett samband mellan livstillfredsställelse

SVENSKAR MER NÖJDA ÄN GENOMSnittET I EU

Nöjdhet, på en skala från 0 till 10, inom ett antal olika områden i livet, Sverige och EU 28, år 2013

I Sverige är vi mer nöjda än genomsnittet för EU när det gäller exempelvis sociala relationer, boendemiljö och fritid.

FRÅGOR angående subjektivt välbefinnande har ställts i olika undersökningar under ett antal år. I enlighet med de senaste årens diskussioner om livskvalitet har EU beslutat att utvidga de subjektiva indikatorer som ska följas upp i medlemsländerna. Den undersökning som EU använder för att följa upp dessa indikatorer är EU-SILC (Statistics on Income and Living Conditions). I Sverige är EU-SILC samordnad med ULF (Undersökningarna av levnadsförhållanden) och genomförs av SCB varje år.

FRÅGEFORMULERINGAR OCH TILLVÄGAGÅNGSSÄTT följer OECD:s riktlinjer för hur subjektivt välbefinnande bör mätas. År 2013 var första året som dessa frågor ingick i EU-SILC och planen är att de ska återkomma i undersökningen med regelbundna intervall framöver.

22 %

inom EU är mycket nöjda med livet.

och lycka. De länder som rapporterar höga värden på livstillfredsställelse rapporterar också höga värden när det gäller lycka, även om rankingen av länder inte är identisk mellan de olika indikatorerna.

På det stora hela uppvisar resultatet för mening med livet ett liknande mönster som livstillfredsställelse. Generellt sett

är dock nivån avseende mening med livet högre än nivån för livstillfredsställelse. De svarande uppger således i större utsträckning att de tycker att det de gör i livet är meningsfullt jämfört med hur nöjda de är med livet. ■

→ LÄS MER:

I rapporten Quality of life, Eurostat 2015.

Thomas Helgeson

arbetar med Undersökningarna av levnadsförhållanden på SCB
08-506 944 34
thomas.helgeson@scb.se

HYRESGÄSTER

– tjänar mindre, betalar mer

Hushåll som hyr sin bostad har högre boendeutgift än de som har bostadsrätt eller äger sin bostad när man jämför bostäder som är lika stora. Samtidigt har hushåll som hyr väsentligt lägre disponibel inkomst än de som bor i bostadsrätt eller äger sitt hem.

År 2013 var den årliga boendeutgiften för ett ägt småhus i genomsnitt 79 000 kronor, för en bostadsrätt 67 000 kronor och för en hyresrätt 69 000 kronor. Att hushållen i ägda småhus betalar mer beror på att småhus i genomsnitt är större än bostadsrätter och hyresrätter. Ungefär 60 procent av de hushåll som bor i ägt småhus har en bostad som har fler än fyra rum. Motsvarande siffra för bostadsrätter och hyresrätter är mindre än 10 procent.

Väljer man att titta på utgiften för en bostad med fyra rum och kök är det inte hushållen i ägda småhus som betalar mest för sitt boende, utan de som bor i hyresrätt. I ett ägt småhus betalade hushållet 73 000 kronor för fyra rum och kök 2013, i bostadsrätt 85 000 kronor, medan hushåll i hyresrätt betalade 90 000 kronor. Denna skillnad mellan boendeformerna gäller i stort även för andra storlekar på bostaden.

DE SOM BOR I HYRESRÄTT har normalt en jämnare utveckling över tid av boendeutgiften eftersom den

10%

ökade boendeutgiften i hyresrätter mellan 2006 och 2013.

allra största delen utgörs av hyran. För de hushåll som äger sitt boende är det betydligt fler komponenter som påverkar boendeutgiften. Ränteutgiften, liksom elpriset och kostnader för underhåll och reparationer, kan variera kraftigt mellan åren.

Mellan 2006 och 2013 ökade boendeutgiften i hyresrätt med närmare 10 procent, räknat i fasta priser. I bostadsrätter låg utgiften på ungefär samma nivå 2013 som 2006, medan den i ägda småhus hade sjunkit och låg 3 procent lägre 2013 än 2006.

Hushåll som bor i hyresrätt har alltså högre boendeutgift än hushåll som bor i småhus och bostadsrätt när man jämför bostäder med lika många rum. Samtidigt är det så att hushåll som bor i hyresrätt har lägre disponibel inkomst än hushåll som bor i småhus och bostadsrätt. För hushåll som bor i hyresrätt med fyra rum och kök låg den disponibla medianinkomsten 2013 på 330 000 kronor, medan hushåll i ägda småhus låg 100 000 kronor högre och hushåll i bostadsrätt 130 000 kronor högre. Skillnaden har dessutom ökat. Mellan 2006 och 2013 ökade inkomsten för hushåll i ägda småhus och bostadsrätter med 20 procent, räknat i fasta priser, medan hushåll i hyresrätt hade en ökning på 10 procent.

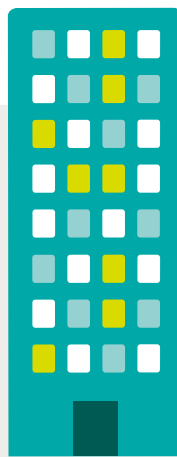
För de hushåll som bor i hyresrätt gick 28 procent av den disponibla inkomsten till boendeutgiften. För hushåll i bostadsrätt var motsvarande andel 20 procent och för dem som ägde sitt boende 16 procent. För boende i hyresrätt var andelen oförändrad jämfört med 2006, medan andelen för hushåll som äger sitt boende eller bor i bostadsrätt minskade med 3 procentenheter. ■

ÄGANDERÄTT

Ägda småhus, t.ex. friliggande enfamiljshus, parhus, radhus eller kedjehus

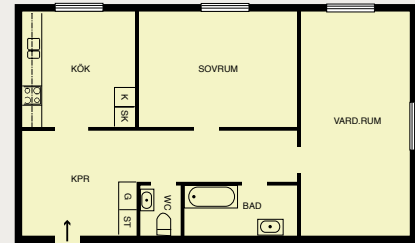
Boendeutgift avser summan av ränteutgift minus ränteavdrag, löpande amortering, fastighetsavgift, tomträttsavgäld, driftsutgift, utgift för underhåll och reparation minus ROT-avdrag, samt skatt på uppskovsbelopp från tidigare bostadsförsäljning.

BOSTADSRÄTT

Bostad i hus som ägs av bostadsrättsförening i vilken man själv är medlem. En bostadsrätt kännetecknas av att hushållet betalar en insats för lägenheten.

Boendeutgift avser summan av avgift till bostadsrättsförening, ränteutgift minus ränteavdrag, löpande amortering, egna utgifter för underhåll och reparation minus ROT-avdrag, samt skatt på uppskovsbelopp från tidigare bostadsförsäljning.

HYRESRÄTT

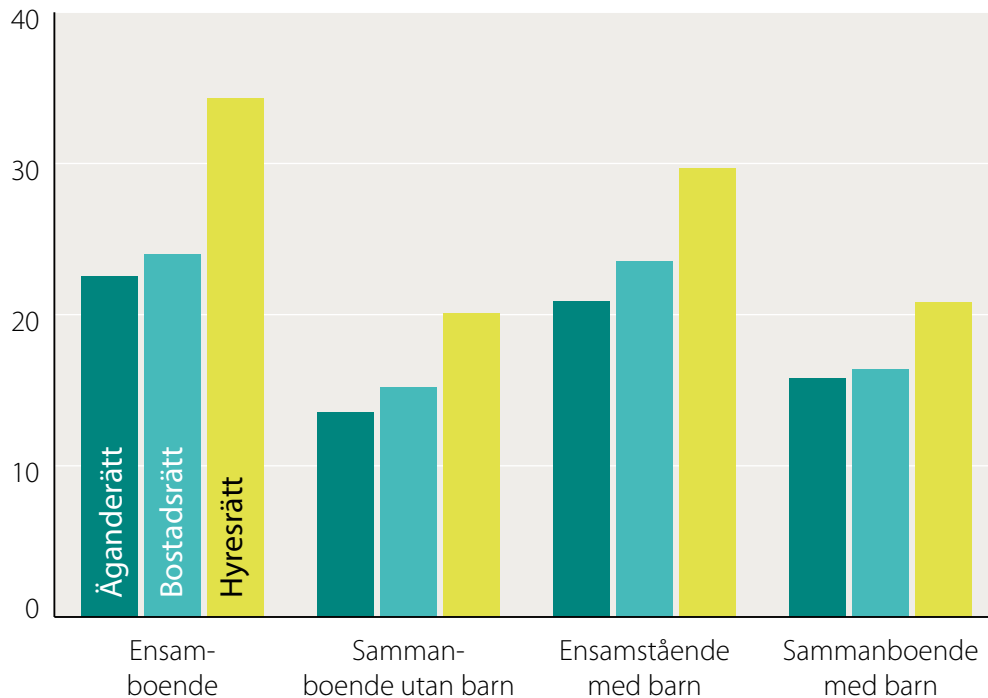
Bostad där hushållet enbart betalar hyra.

Boendeutgift utgörs av summan av hyran och egna utgifter för underhåll och reparation.

HYRESGÄSTER LÄGGER STÖRST ANDEL AV INKOMSTEN PÅ BOENDE

Boendeutgiften i procent av den disponibla inkomsten 2013, efter hushållstyp och upplåtelseform

procent

Ensamboende i hyresrätt är den grupp som betalar störst andel av sin disponibla inkomst för boendet, drygt en tredjedel. Minst andel betalar sammanboende utan barn som äger sin bostad, 13 procent.

Hushåll som bor i hyresrätt har högre boendeutgift än hushåll som bor i småhus och bostadsrätt när man jämför bostäder med lika många rum.

Lovisa Sköld

arbetar med ekonomisk välfärdsstatistik på SCB
019-17 64 74
lovisa.skold@scb.se

Att barn bor med enbart en av sina föräldrar är vanligare idag än på 1970-talet. Samtidigt som gruppen har vuxit har den förändrats jämfört med övriga barn. På 1970-talet hade barn med separerade föräldrar oftare än andra en mamma med hög inkomst och de bodde i högre utsträckning i storstadsområden. Idag är mönstret snarare det omvända.

Förändrade villkor för barn med separerade föräldrar

Foto: Scandina

Sedan mitten av 1970-talet har det skett förändringar för barn i Sverige, precis som för befolkningen i stort. Dagens barn har i större utsträckning föräldrar med högre utbildning och det är också vanligare att en eller båda föräldrarna är födda utomlands. En ökande andel av barnen bor också i storstadsområden, medan andelen som bor på mindre orter har minskat.

SEPARATIONER OCH SKILSMÄSSOR ÄR VANLIGARE i barnfamiljer idag än på 1970-talet och andelen barn med föräldrar som inte bor tillsammans har ökat. Idag har 25 procent av barnen i Sverige föräldrar som inte lever ihop. I mitten av 1970-talet var det omkring 15 procent.

Inom gruppen barn med särlevande föräldrar har det under perioden också skett flera förändringar. Det är fortfarande vanligast att dessa barn är folkbokförda med sin mamma, men andelen som är folkbokförda med sin pappa har ökat, från 10 procent 1975 till drygt 20 procent idag.

På 1970-talet reflekterade folkbokföringen troligtvis rätt väl var barnet faktiskt bodde. Idag är växelvis boende, då barnet bor ungefär halva tiden hos vardera föräldern, vanligt. Omkring en tredjedel av barnen med föräldrar som inte lever tillsammans bor växelvis, vilket gör att folkbokföringen för många barn inte längre visar deras faktiska boendesituation. Växelvis boende är vanligare bland barn folkbokförda med sin pappa än bland dem som är folkbokförda med sin mamma.

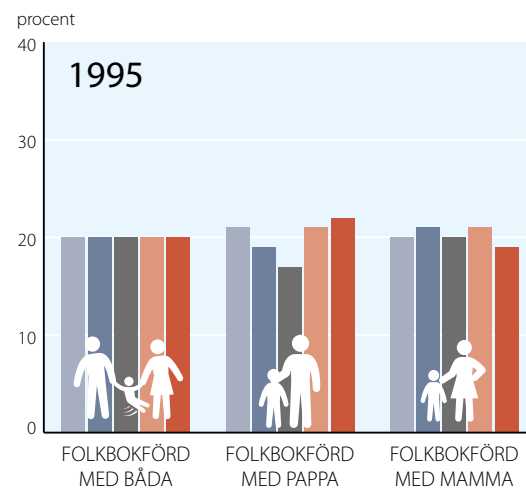
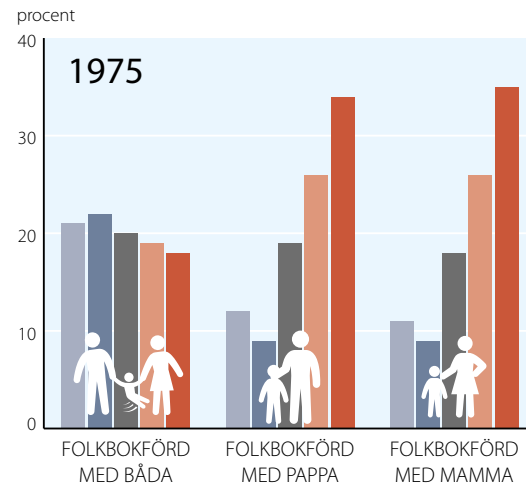
Barn som bor växelvis har oftare föräldrar med en hög inkomstnivå än de som bor hela eller större delen av tiden hos en av föräldrarna. Inkomsterna ser också annorlunda ut då man jämför hela gruppen barn med särlevande föräldrar med de som har sammanboende föräldrar. Här har det skett en förändring sedan 1970-talet.

År 1975 hade omkring 35 procent av barnen som bodde med enbart en av sina föräldrar en mamma med hög inkomst. För barnen med sammanboende föräldrar var motsvarande andel 18 procent. Bland dem som bodde med enbart en av sina föräldrar hade drygt 10 procent en mamma med den lägsta inkomstnivån, jämfört med drygt 20 procent av dem som bodde med båda föräldrarna.

EN FÖRKLARING till att barn med särlevande föräldrar i stor utsträckning hade en mamma med relativt hög inkomst är att kvinnors arbetskraftsdeltagande var lägre på 1970-talet jämfört med idag och att det därmed var vanligare att inte ha någon förvärvsinkomst. Det var framförallt sammanboende kvinnor som inte förvärvsarbetade. Nära en femtedel av →

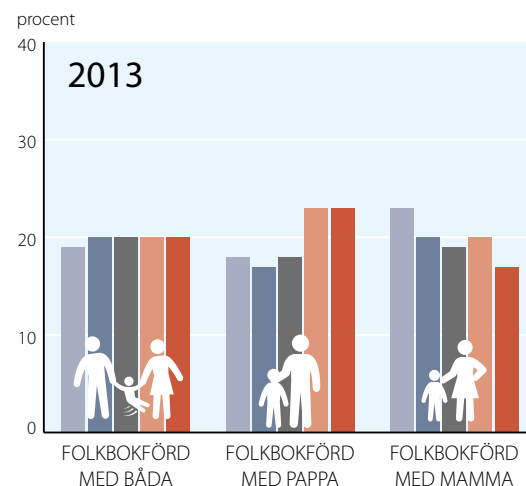
BARN SOM BOR MED MAMMA HAR OFTARE EN MAMMA MED LÅG INKOMST

Barn 0–17 år som är folkbokförda med båda föräldrarna/pappa/mamma fördelade efter mammas inkomstnivå. År 1975, 1995 och 2013

Mammans inkomstnivå

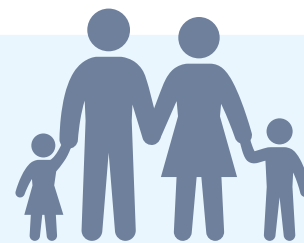
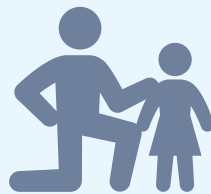
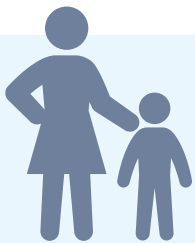
- Låg
- Medellåg
- Medel
- Medelhög
- Hög

Barnen har delats in i fem grupper utifrån mammas inkomstnivå, de 20 procent barn vars mamma har lägst sammanräknad förvärvsinkomst tillhör gruppen med låg inkomstnivå, nästa 20 procent räknas till gruppen med medellåg inkomstnivå osv.

Idag är separationsrisken högre om mamman har relativt låg inkomst.

barnen som bodde med båda sina föräldrar hade en mamma som saknade förvärvsinkomst år 1975 jämfört med vart tionde barn med separerade föräldrar.

Tjugo år senare, 1995, var det inte längre lika vanligt att barn med särlevande föräldrar hade en mamma med hög inkomstnivå. Detta år var det ungefär lika vanligt att barn som bodde med en av föräldrarna hade en mamma med hög inkomstnivå som att barn som bodde med båda föräldrarna hade det.

Ytterligare arton år senare, 2013, hade mönstret förändrats igen. Idag är separationsrisken högre om mamman har relativt låg inkomst. Barn som bor med en av sina föräldrar är de som i större utsträckning har en mamma med låg inkomstnivå. Detta gäller dock endast bland de barn som är folkbokförda med sin mamma, barnen som är folkbokförda tillsammans med sin pappa har i större utsträckning en mamma med hög inkomstnivå.

25 %

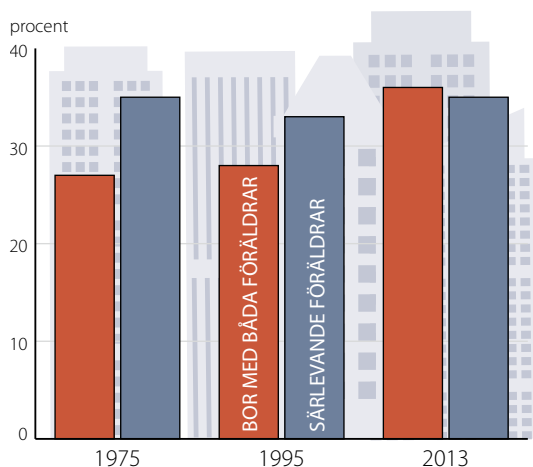
av barnen i Sverige har föräldrar som inte lever ihop.

NÄR DET GÄLLER PAPPANS INKOMSTNIVÅ finns det inga större skillnader mellan olika perioder för barn folkbokförda med sin mamma och för barn som bor med båda sina föräldrar. Mer än 30 procent av barnen som är folkbokförda med sin mamma har en pappa med låg inkomstnivå, medan 12–13 procent har en pappa med hög inkomstnivå. Bland barnen som bor med båda sina föräldrar är det istället något vanligare att pappan har en hög än en låg inkomstnivå.

För barn folkbokförda med sin pappa har det blivit vanligare att pappan har en hög inkomstnivå. År 2013 är pappans inkomst i denna grupp mer i nivå med barn boende med båda sina föräldrar än barn folkbokförda med sin mamma. Barn folkbokförda med sin pappa har idag alltså föräldrar med högre inkomst än de som är folkbokförda med sin mamma.

BARN MED SÄRLEVANDE FÖRÄLDRAR INTE LÄNGRE ETT STORSTADSFENOMEN

Andel barn 0–17 år som bor i storstäder och deras förorter efter familjetyp, år 1975, 1995 och 2013

Bland barn som bor med båda sina föräldrar har andelen som bor i storstadsområden ökat mellan 1975 och 2013. Barn med särlevande föräldrar bor däremot i ungefär lika stor utsträckning i storstadsområden 2013 som de gjorde 1975.

DET FINNS ETT SAMBAND mellan inkomstnivå och typ av kommun. I storstadsområden är inkomsterna högre än i andra typer av kommuner. En större del av alla barn bor i storstadsområden idag än tidigare, men bland barn med särlevande föräldrar har andelen som bor i storstadsområden inte ökat sedan 1970-talet. Av dessa barn har ungefär en tredjedel bott i storstadsområden såväl 1975 som 1995 och 2013. Det är istället bland barn boende med båda föräldrarna som andelen i storstadsområden har ökat.

Förklaringen till detta är att samtidigt som andelen personer som bor i storstäder ökat har separationer gått från att vara vanligast i storstadsområdena till att vara vanligast i gruppen övriga kommuner. Detta har medfört att såväl bland barn med särlevande föräldrar som bland barn vars föräldrar bor ihop var det ungefär en tredjedel som bodde i ett storstadsområde 2013. ■

FAKTA

I studien ingår barn 0–17 år vars båda biologiska föräldrar är kända och folkbokförda i Sverige år 1975, 1995 respektive 2013. Barnen har delats in efter om de är folkbokförda med båda föräldrarna, med mamman eller med pappan.

Indelningen efter typ av kommun bygger på Sveriges kommuner och landstings kommungruppsindelning från 2011. I indelningen finns tio kommungrupper som här är aggregerade till tre.

Karin Lundström och Anna Nyman arbetar med barn- och familjestatistik på SCB

Karin Lundström

08-506 941 87
karin.lundstrom@scb.se

Anna Nyman

08-506 945 94
anna.nyman@scb.se

Vägen från **ENSAMSTÅENDE** förälder till **SAMBO**

Av de personer som år 2011 var ensamstående med barn under 18 år var det drygt hälften som fortfarande var det 2014. Mer än två av tio hade blivit sambo eller gift sig.

Sedan några år tillbaka har Sverige registerbaserad hushållsstatistik. Denna statistik kan bland annat användas för att beskriva hur hushåll förändras över tid. Mellan två på varandra följande år har de flesta hushåll oförändrad sammansättning. På längre sikt händer det förstås mer.

NIO AV TIO PERSONER hade samma hushållsställning 2014 som de hade 2013. Exempel på hushållsställningar är Person i gift par, Person i samboförhållande, Ensamboende och Ensamstående med barn. För att räknas som ensamstående med barn i hus-

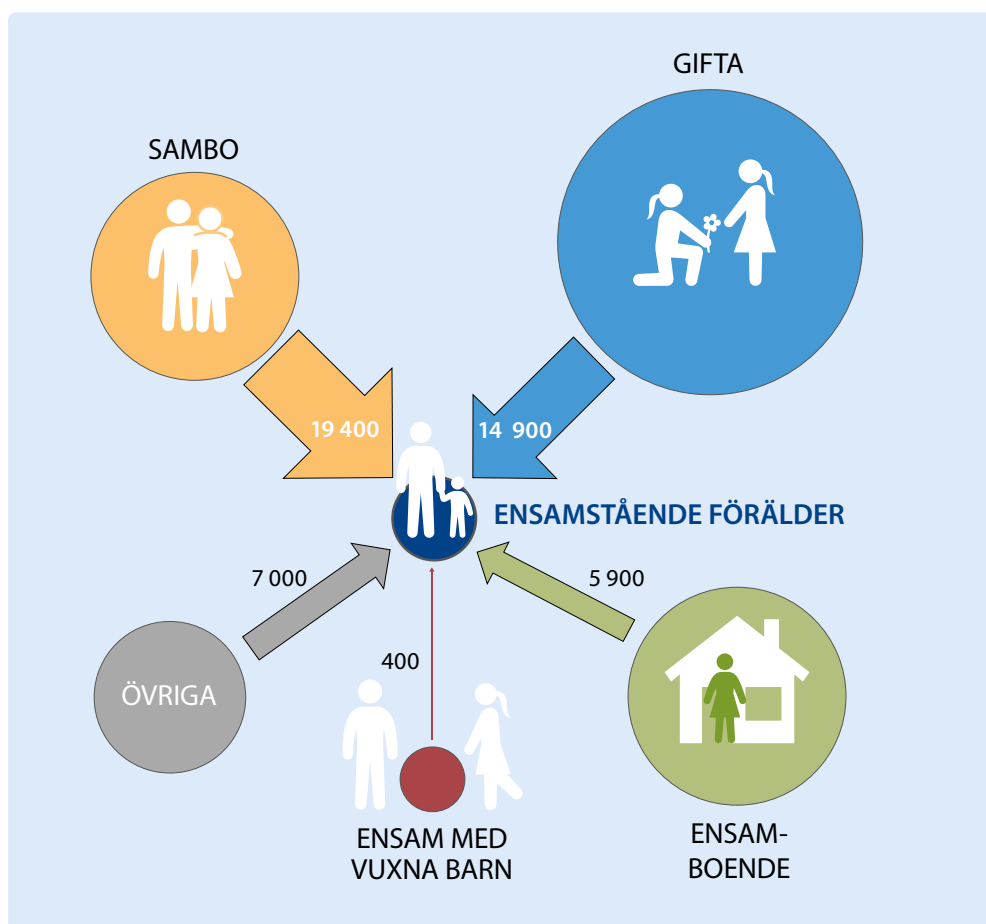
hållsstatistiken krävs att man är ensamstående och är folkbokförd i samma bostad som minst ett barn. I denna artikel har vi valt att fokusera på ensamstående föräldrar med barn under 18 år.

De gifta är den grupp som var mest stabil mellan 2013 och 2014, dvs. de allra flesta var gifta båda åren. Ensamstående med barn har däremot relativt stor rörlighet. I slutet av 2014 fanns 221 000 ensamstående föräldrar med barn under 18 år. Nästan 80 procent av dem var kvinnor. Av de ensamstående föräldrarna var ungefär 170 000 ensamstående föräldrar även 2013, medan 51 000 blev ensamstående föräldrar under 2014. Av de som tillkom under 2014 hade 3 000 invandrat, medan 48 000 hade blivit ensamstående föräldrar genom förändringar i hushållet, i de flesta fall en separation.

DEN STÖRSTA GRUPPEN som blev ensamstående med barn under 2014 var sambor föregående år. Antalet som blev ensamstående med barn 2014 och som var gifta året innan var färre. Sannolikheten för sambor att bli ensamstående förälder är därmed betydligt →

VANLIGT GÅ FRÅN SAMBO TILL ENSAMSTÅENDE FÖRÄLDER...

Antal personer som blivit ensamstående med barn under 18 år under 2014, efter hushållsställning 2013

Bland dem som blev ensamstående förälder under 2014 var det vanligast att tidigare ha varit sambo. Diagrammet innehåller endast personer som ingick i befolkningen både 2013 och 2014.

Män har i större utsträckning än kvinnor lämnat gruppen ensamstående föräldrar mellan 2011 och 2014.

större än för gifta eftersom det finns mer än dubbelt så många gifta personer som det finns personer i sambopar. Det finns också de som 2013 var ensamboende och som 2014 blev ensamstående föräldrar. Det kan vara personer som fått barn under året, men även exempelvis föräldrar vars barn inte tidigare varit folkbokförda hos dem men som blivit det under året.

AV DE SOM VAR ENSAMSTÅENDE FÖRÄLDRAR vid utgången av 2013 men som inte längre var det 2014 hade drygt hälften blivit sambo eller gift sig. Det finns också de som övergått till att bli ensamstående med vuxna barn eller ensamboende, då barnen har fyllt 18 år alternativt flyttat hemifrån eller till sin andra förälder.

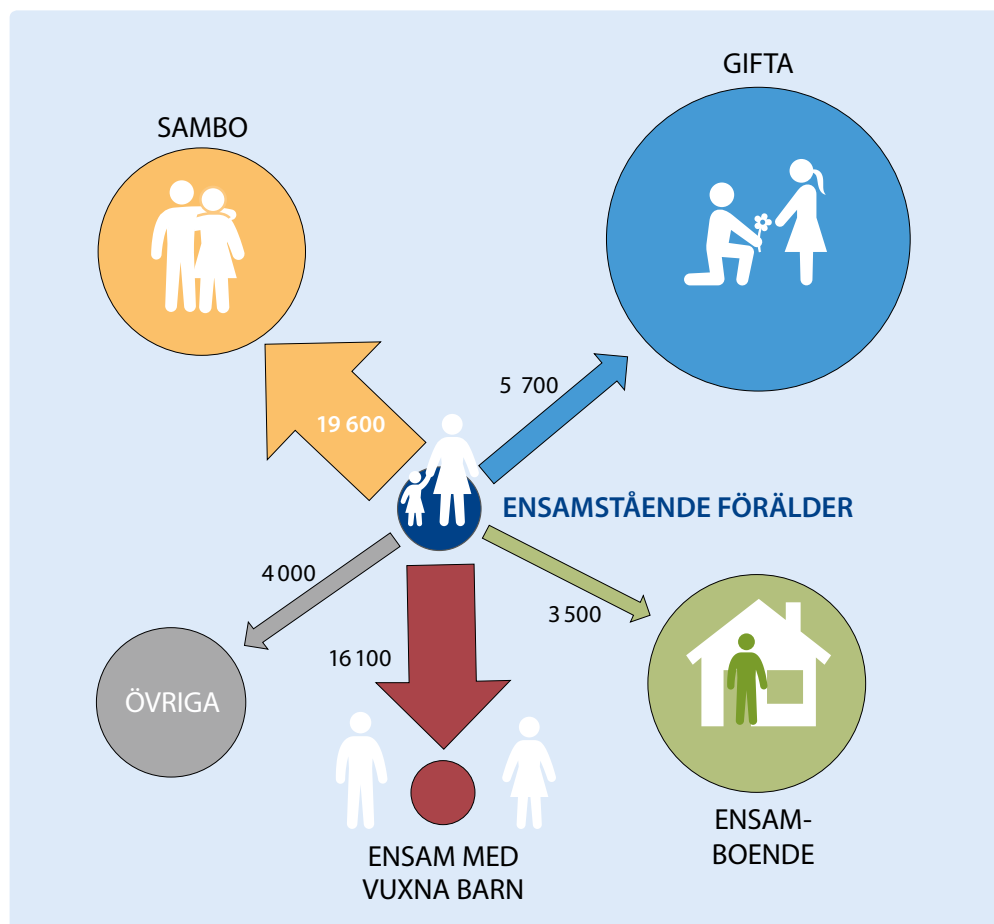
Den registerbaserade hushållsstatistiken finns för åren 2011 till 2014. Detta gör det möjligt att följa förändringar under tre års tid. Av 211 000 personer som var ensamstående med barn under 18 år i slutet av 2011 var 55 procent det även vid utgången av 2014.

Ytterligare 15 procent var ensamstående och hade vuxna barn som bodde hemma. Övriga 30 procent var inte längre ensamstående med barn. Bland dem var det vanligast att ha övergått till att vara sambo eller gift, men det var också en grupp som blivit ensamboende, då de inte längre hade barn som var folkbokförda tillsammans med dem.

Det finns vissa skillnader mellan män och kvinnor när man jämför förändringar för gruppen ensamstående med barn. Män har i större utsträckning än kvinnor lämnat gruppen ensamstående föräldrar mellan 2011 och 2014. Av de män som var ensamstående med barn 2011 var det 45 procent som även var det 2014. Bland kvinnor var motsvarande andel 57 procent. Att andelen är lägre bland män kan bland annat förklaras av att ensamstående män med barn i genomsnitt har äldre och färre barn boende hos sig. Dessa barn har därmed i större utsträckning hunnit fylla 18 år och kanske även flyttat hemifrån mellan 2011 och 2014. ■

... OCH FRÅN ENSAMSTÅENDE FÖRÄLDER TILL SAMBO

Antal personer som år 2013 var ensamstående med barn under 18 år, efter hushållsställning 2014

Bland dem som var ensamstående föräldrar med barn under 18 år 2013 men som inte var det längre år 2014 hade flest blivit sambo följt av att ha blivit ensamstående med vuxna barn. Diagrammet innehåller endast personer som ingick i befolkningen både 2013 och 2014.

EFTER TRE ÅR ÄR VAR FEMTE ENSAMSTÅENDE FÖRÄLDER SAMBO ELLER GIFT

Ensamstående föräldrar 2011, procentuell fördelning efter hushållsställning åren 2011–2014

Hushållsställning	2011	2012	2013	2014
Ensamstående föräldrar	100	78	64	55
Ensamstående med vuxna barn	-	7	12	15
Personer i samboförhållande	-	9	13	16
Personer i gift par/registrerad partner	-	3	5	6
Ensamboende personer	-	2	3	5
Övriga	-	2	3	3
Antal personer	211 000	211 000	211 000	211 000

I tabellen ingår de som 2011 var ensamstående föräldrar med minst ett barn under 18 år och som fortfarande fanns i den svenska befolkningen 2014.

FAKTA

Sedan några år tillbaka finns totalräknad registerbaserad hushållsstatistik för Sverige. Idag ska alla vara folkbokförda på lägenhet och fastighet istället för som tidigare endast på fastighet. Det medför att statistik baserad på folkbokföringsuppgifter kan visa både familjerelationer och vilka som delar bostad. I hushållsstatistiken utgörs ett hushåll av samtliga personer som är folkbokförda i samma bostad. Vid utgången av 2014 fanns det knappt 4,3 miljoner hushåll.

De två viktigaste variablerna i hushållsstatistiken är **hushållstyp** och **hushållsställning**. Hushållstypen anger hushållets sammansättning och hushållsställningen anger individens relation till övriga i hushållet.

Hitta statistiken på www.scb.se/be0101/

Tomas Johansson

arbetar med befolkningsstatistik på SCB
019-17 64 26

tomas.johansson@scb.se

UNDERSÖKNING FRÅN WEBBPANEL

– så fungerar det

Undersökningar baserade på webbpaneler har på senare år fått stort genomslag bland marknads- och opinionsundersökare. När man läser resultat från en webbpanelundersökning är det bra att veta vad som är skillnaden mot en "traditionell" undersökning.

EN WEBBPANEL är ett register eller en databas över personer som har

ställt sig villiga att svara på enkäter via webben. En webbpanelundersökning genomförs med webbenkät och med urval från en webbpanel. Denna undersökningsmetod ska inte förväxlas med andra metoder där datainsamlingen också görs med enkäter via webben. Datainsamling genom webbenkät har ökat på senare år, men det har inte direkt med framväxten av webbpanelundersökningar att göra.

Webbpaneler kan vara ett relativt enkelt, snabbt och billigt sätt att samla in stora mängder data. Det behövs inga intervjuare och det blir inga kostnader för porto eller hantering av pappersblanketter.

ETT PROBLEM med webbpaneler är att de inte kan företräda människor som inte använder webben. Detta kan göra resultaten missvisande, särskilt om undersökningen gäller företeelser som är särskilt vanliga bland äldre eller lågutbildade.

En kanske viktigare fråga är själva urvalsförfarandet, hur personer väljs ut till panelerna. *Sannolikhetsurval* är en metodik som sedan mitten av 1900-talet har legat till grund för de flesta undersökningar för samhällsstatistik som baseras på urval. Ett sannolikhetsurval av personer är ett urval som är valt med en sådan slumpmekanism att det finns chans för alla personer i den population som statistiken ska spegla att komma med i urvalet. Storleken på den chansen (sannolikheten) ska i princip gå att räkna ut.

Med sannolikhetsurval går det att räkna fram osäkerhetsmått såsom konfidensintervall. Detta indikerar om slutsatser i resultaten kan antas visa verkligheten, eller i stället kan bero på tillfälligheter i urvalet. I webbpanelundersökningar används vanligen inte sannolikhetsurval och det går därmed inte att räkna fram konfidensintervall.

BORTFALL, att inte alla tillfrågade svarar i undersökningen, är ett problem i individ- och hushållsundersökningar. Bortfallet leder till en mängd av svarande som strängt taget *inte* är ett sannolikhetsurval från populationen. Det har nämligen visat sig att bortfallet ofta är ojämnt fördelat, t.ex. är det vanligen större bland unga, utrikes födda, lågutbildade och ensamstående. I statistik-

produktionen kan vi delvis kompensera för sådana tendenser i bortfallet. Det görs genom att i beräkningarna ge svaren från personer i underrepresenterade grupper en något större vikt än andras svar.

Det ökade bortfallet i undersökningar är på sitt sätt ett hinder mot önskvärd tillförlitlighet i statistiken. Man kan då tycka att webbpanelundersökningar inte skulle bli så mycket sämre. En vanlig hållning bland statistikbyråer internationellt är dock att stå fast vid sannolikhetsurval som en grundläggande förutsättning.

Det förekommer i och för sig att webbpaneler rekryteras utifrån sannolikhetsurval. Men bortfallet ligger ofta över 90 procent, vilket är avsevärt mycket högre än i vanliga undersökningar.

Det skulle då behövas en synnerligen effektiv bortfallskompensation för att hålla kvaliteten under någorlunda kontroll.

REKRYTERING till webbpaneler kan till exempel ske via reklam på internet, och detta är inte någon strikt slumpmekanism. Panelen som fås är självrekryterad: respondenterna har självalt valt att delta i panelen, och urvalsförfarandet är okontrollerat. Då går det inte heller att säga hur stort bortfallet är. En risk är att panelen kan bestå av ”proffstyckare” eller en högljudd minoritet. Det hjälper inte att för den enskilda undersökningen göra sannolikhetsurval från en självrekryterad panel, eftersom detta inte blir ett sannolikhetsurval från populationen.

Som alltid är det viktigt att statistikredovisningen ger

Rekrytering till webbpaneler kan till exempel ske via reklam på internet.

information om hur statistiken är gjord och vad vi vet om statistikens kvalitet. I redovisning av statistik från webbpanelundersökningar behövs därför dels beskrivningar av hur webbpanelen och undersökningen är konstruerade, dels vissa mått på andelar svarande i olika led och liknande. Sådana uppgifter säger inte allt om kvaliteten men kan i bästa fall vara ett underlag för bedömningar.

Senare års forskning om metoden med webbpanelundersökningar har visat att undersökningar från självrekryterade webbpaneler ofta har sämre

tillförlitlighet än ”traditionella” undersökningar med sannolikhetsurval, även efter bortfallsjusterande vägning. Dessutom varierar tillförlitligheten mer.

SAMHÄLLSSTATISTIK ligger till grund för viktiga beslut av myndigheter och andra aktörer och måste vara trovärdig genom att vara baserad på vetenskapliga metoder. I dagsläget bedöms inte undersökningar från självrekryterade webbpaneler genomgående hålla den kvalitet som krävs för officiell statistik och annan samhällsstatistik. Huvudproblemet är hur slutsatser ska kunna dras från dem

som deltar i undersökningen upp till den population statistiken ska avse. Förhoppningsvis kan nya framsteg göras inom den internationella forskningen på webbpanelundersökningarnas metodik. ■

Jörgen Brewitz

arbetar med undersökningsdesign på SCB
019-17 64 99
jorgen.brewitz@scb.se

GMU-rekryter är väl rustade

De som deltar i grundläggande militär utbildning, GMU, har bättre betyg i grundskolan jämfört med andra i samma ålder. Deras föräldrar har också högre utbildningsnivå och inkomster. Andelen kvinnor som deltar i GMU är högre än i den tidigare värnpliktsutbildningen.

År 2010 ersattes värnpliktsystemet av en frivillig försvarsmakt med anställd personal. Förändringen innebär att värnpliktsutbildningen har ersatts av en kortare grundläggande militär utbildning, GMU. Utbildningen är frivillig och pågår normalt under tre månader. Därefter finns möjlighet att fortsätta med en befattningsutbildning. Efter avklarad GMU kan man söka anställning som soldat, gå med i Hemvärnet eller söka till officersutbildning.

5 %

av rekryterna var födda i ett annat land än Sverige.

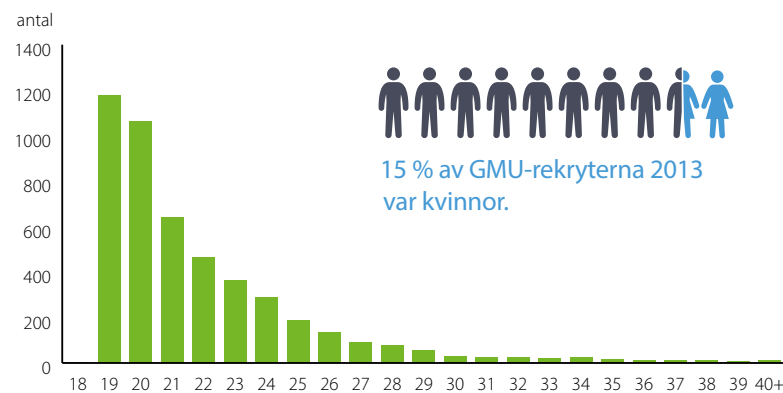
GRUNDKRAVEN FÖR ATT BLI ANTAGEN till GMU är att man är minst 18 år och svensk medborgare. Genomsnittsåldern för de 4 700 rekryter som fick ersättning för att delta i GMU och befattningsutbildning 2013 var 21,8 år. Nästan 90 procent var 25 år eller yngre. De utrikes födda utgjorde 5 procent av rekryterna, vilket kan jämföras med att de utgör nästan 15 procent av befolkningen i åldersgruppen 19–25 år. Kravet på svenskt medborgarskap kan vara en bidragande orsak till att andelen utrikes födda inom GMU är lägre än andelen utrikes födda i befolkningen.

Den tidigare värnpliktsutbildningen var starkt dominerad av män, även om de kvinnor som ville fick genomföra utbildningen från och med 1980. Andelen kvinnor ökade under de sista åren med värnpliktsutbildning och var knappt 10 procent år 2010. Av GMU-rekryterna var 15 procent kvinnor 2013. Andelen kvinnor är alltså något större i den nya utbildningen, vilket beror på att antalet män är lägre i GMU jämfört med värnpliktsutbildningen.

Eftersom den tidigare värnplikten var obligatorisk för män kan man säga att försvaret längre tillbaka bemannades av ett tvärsnitt av den manliga befolkningen. Personer med bakgrund i olika socioekonomiska grupper och med olika färdigheter genomförde värnpliktsutbildningen tillsammans. Detta anses allmänt ha bidragit till en folklig förankring av försvaret. För att undersöka i vilken mån dagens frivilliga rekryter är representativa för hela befolkningen har SCB jämfört GMU-deltagarnas skolbetyg samt föräldrarnas utbildningsnivå och inkomster med en jämförelsegrupp. Jämförelsegruppen har samma fördelning på ålder, kön, bostadskommun och födelse land som GMU-deltagarna.

VANLIGAST MED 19- OCH 20-ÅRINGAR INOM GMU

Antal GMU-rekryter 2013, efter ålder

Många GMU-deltagare kommer direkt från gymnasieskolan. Knappt 200 av de 4 700 deltagarna 2013 var äldre än 30 år.

GMU-REKRYTERNA HAR HÖGRE SLUTBETYG i årskurs 9 än personerna i jämförelsegruppen. Det genomsnittliga meritvärdet, som är summan av de olika betygsvärdena, var 225 för GMU-deltagarna och 217 för jämförelsegruppen. Samma mönster gäller även i enskilda ämnen som svenska, matematik och eng-

elska. I dessa ämnen var andelen med betygen Väl godkänd och Mycket väl godkänd cirka fem procentenheter större för GMU-gruppen. I ämnet idrott och hälsa var skillnaden större, tio procentenheter, vilket kan tyda på att personer med idrottsintresse och god fysik är mer benägna att söka och har större chans att antas till GMU.

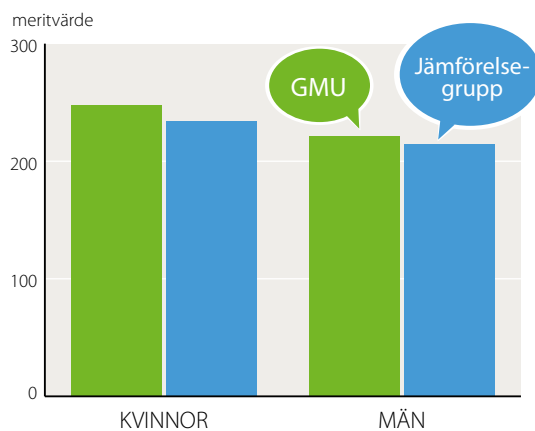
VAL AV GYMNASIEUTBILDNING skiljer sig också åt mellan grupperna. Av GMU-rekryterna har 37 procent gått på samhällsvetenskapsprogrammet eller naturvetenskapsprogrammet, som är de två största högskoleförberedande programmen, jämfört med 31 procent i jämförelsegruppen. Omvänt är det en större andel i jämförelsegruppen som har studerat på något av de yrkesinriktade programmen.

Skillnaden avseende utbildning gäller även föräldrarna. Drygt 60 procent av GMU-deltagarna har minst en förälder med eftergymnasial utbildning, jämfört med 52 procent av personerna i jämförelsegruppen.

Föräldrarna till GMU-rekryterna har också något högre förvärvsinkomst än jämförelsegruppens föräldrar, det gäller både mammor och pappor. Förekomsten av a-kassa, sjukpenning och ekonomiskt bistånd, ersättningar som kan indikera en svagare ställning på arbetsmarknaden och sämre ekonomisk standard, är något högre bland jämförelsegruppens föräldrar. Skillnaderna är dock små. ■

HÖGRE SLUTBETYG I GRUNDSKOLAN FÖR GMU-REKRYTER

Genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 för GMU-rekryter och jämförelsegrupp

Meritvärdet är summan av betygsvärdena för de 16 bästa betygen i årskurs 9. Betyget Godkänd ger 10 poäng, Väl godkänd 15 poäng och Mycket väl godkänd ger 20 poäng. Det högsta meritvärde en elev kan få är således 320.

Foto: Josefine Engström, Scandina

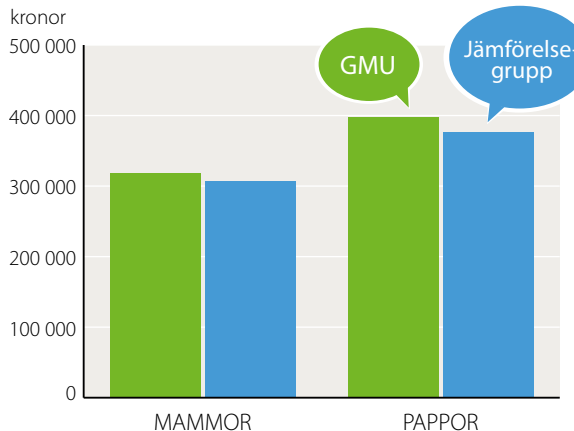
FAKTA

I studien ingår personer som har fått någon ersättning för GMU och kompletterande befattningsutbildning utbetalad under 2013, och som därmed har antagits och påbörjat utbildningen. Det innebär att personer helt eller delvis kan ha deltagit i utbildningen både före och efter 2013. Personer som har avbrutit utbildningen ingår också. Totalt deltog 4 700 personer i GMU 2013. I redovisningen av GMU-deltagarnas skolbetyg och föräldrarnas utbildning och inkomst ingår de cirka 4 600 personer som är födda 1982 och senare, detta för att få jämförbarhet avseende skolbetyg.

Jämförelsegruppen har skapats genom ett slumpmässigt urval där varje GMU-deltagare har tilldelats 10 jämförelsepersoner med samma kön, ålder, kommundillhörighet och födelseort (inrikes/utrikes född). Samtliga personer i kontrollgruppen är svenska medborgare och har godkänt betyg i gymnasieskolans kurser Svenska A, Matematik A och Engelska A, eftersom detta är krav för att bli antagen till GMU.

HÖGRE INKOMSTER FÖR FÖRÄLDRAR TILL GMU-REKRYTER

Sammanräknad förvärvsinkomst 2013 för föräldrar till GMU-rekryter och jämförelsegrupp, medianvärde

Sammanräknad förvärvsinkomst består av inkomst av tjänst och inkomst av näringsverksamhet. I inkomst av tjänst ingår förutom lön också skattepliktiga ersättningar som sjuk- och föräldrapenning, pension etc.

Peter Gärdqvist

arbetar med ekonomisk välfärdsstatistik på SCB
019-17 67 85
peter.gardqvist@scb.se

STOR FOLK-ÖKNING I SVERIGE

BEFOLKNING Vid halvårsskiftet i år var Sveriges folkmängd 9 793 172 personer, 4 894 904 kvinnor och 4 898 268 män. Sedan årsskiftet är det en ökning med 45 817 personer. Alla län utom Norrbotten har fått fler invånare. Störst ökning hade storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

ÖVER 300 000 FÅR HÖGRE A-KASSA

ARBETE I september höjdes ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen. Över 300 000 personers inkomst väntas stiga med i genomsnitt 2,7 procent, vilket motsvarar cirka 5 400 kronor för år 2016. Effekten är störst för hushåll med låg ekonomisk standard.

Taket höjs från 680 till 910 kronor per dag de första 100 ersättningsdagarna och därefter till 760 kronor. Dessutom höjs den lägsta ersättningen från 320 till 365 kronor per dag. Totalt beräknas förändringen öka de offentliga utgifterna med cirka 1,8 miljarder år 2016.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

Foto: Lars Ovwesson, Scandina

Ansökningar om skuldsanering ökar

Under första halvåret 2015 fick Kronofogden in 5 832 ansökningar om skuldsanering. Det är 12 procent fler än samma period förra året. Antalet ansökningar har ökat i till exempel Norrbotten, Värmland och Örebro län medan de minskat i bland annat Dalarna, Gävleborg och Kronoberg.

Skuldsanering innebär att man slipper hela eller delar av sin skuld. Under fem år går alla inkomster som överstiger existensminimum till att betala skulderna. När den perioden är över skrivs det återstående beloppet av.

Källa: Kronofogden, www.kronofogden.se

KVINNOR LÄGGER NER EN TIMME MER OM DAGEN ÄN MÄN I OBETALT ARBETE

3,5 tim

2,5 tim

Kvinnor har under de senaste 20 åren minskat sitt obetald arbete med drygt en timme per vardagsdygn, medan män har ökat sitt under samma period med 8 minuter.

Källa: Tidsanvändningsundersökningen, SCB.

Knappt 78 % av lärarna i grundskolan och ungefär lika stor andel i gymnasiet var behöriga i minst ett av sina undervisningsämnen i mitten av augusti i år.

Källa: Skolverket, www.skolverket.se

SÅ LEVDE FAR-MORS MORMOR

HISTORISKT Hur mycket kostade en liter mjölk 1910? Och vad fick man lägga ut för att hyra en etta? På scb.se finns massor av spännande historisk statistik som bland annat visar att många av dagens svenskar skulle kunna leva som kungar om de hade en tidsmaskin.

All viktigare officiell statistik från 1800-talet är nu digitaliserad och digitaliseringen av 1900-talets officiella statistik pågår.

År 1749 genomfördes Sveriges första folkräkning. Sverige och Finland, som då var svenskt, är de enda länderna som har sammanhängande uppgifter om sin befolkning så långt tillbaka i tiden.

Källa: Statistiska centralbyrån, www.scb.se

15 MILJONER KAN BEHANDLAS MOT HIV

HÄLSA Runt 37 miljoner människor i världen lever med hiv. Nu har 15 miljoner av dem tillgång till behandling mot viruset, enligt UNAIDS, FN:s samlade program mot hiv och aids. Ett av delmålen inom FN:s millenniemål nummer 6, som handlar om att minska spridningen och stoppa epidemin till år 2030, var att 15 miljoner ska kunna behandlas.

I Sverige har nästan 7 000 personer en känd hiv-diagnos. Av dessa behandlas över 90 procent mot sin infektion och av dem har i sin tur över 90 procent omätbara virusnivåer i blodet.

Källa: Folkhälsomyndigheten, www.folkhalsomyndigheten.se

FRAMSTEG I VACCINERING AV BARN

HÄLSA I 129 av världens länder beräknas 90 procent av barnen vara vaccinerade mot difteri, stelkramp och kikhosta. Det är en fördubbling sedan år 2000, rapporterar Världshälsorganisationen, WHO.

Sämst ställt är det i sex konflikthärjade länder som alla ligger under 50 procents vaccinationstäckning: Centralafrikanska republiken, Tchad, Ekvatorialguinea, Somalia, Sydsudan och Syrien.

I Sverige var över 98 procent av tvååringarna vaccinerade mot de tre sjukdomarna år 2014.

Källa: Folkhälsomyndigheten, www.folkhalsomyndigheten.se

FLEST CYKELRESOR I STORSTÄDER

HÄLSA I Sverige cyklar vi i genomsnitt 5,3 miljoner kilometer per dag, en ökning från 5,1 kilometer per dag under perioden 1999–2001. Flest cykelturer, 44 procent, görs i större städer med förortskommuner, visar en rapport från Trafikanalys.

Räknat i antal resor har cyklandet fallit från 2,2 miljoner till 1,9 miljoner per dag. Den genomsnittliga längden per åktur har däremot ökat från 2,2 kilometer till 2,8 kilometer

Källa: Trafikanalys, www.trafa.se

Fler kvinnor än män gifter sig med någon av samma kön

Fler män än kvinnor ingick registrerat partnerskap efter att det blev möjligt år 1995. 2003 bröts trenden, och sedan 2005 har varje år fler kvinnor än män ingått partnerskap eller samkönat äktenskap.

Under 2014 gifte sig 756 kvinnor och 457 män med en person av samma kön. Av dessa gifte sig 590 kvinnor och 364 män för första gången. Kvinnorna är i regel yngre än männen vid giftermålet. 31 procent av kvinnorna var under 30 år, jämfört med 14 procent av männen. Medelåldern för kvinnorna som gifte sig för första gången var 34 år, och för männen 41 år. Detta kan jämföras med par av olika kön där medelåldern vid första giftermålet var 33 år för kvinnor och 36 år för män.

Vid utgången av 2014 levde 5 356 kvinnor och 4 212 män i ett samkönat äktenskap eller registrerat partnerskap i Sverige. Vanligast är de samkönade äktenskapen och registrerade partnerskapen i de tre storstads länen och Uppsala län.

Källa: SCB, www.scb.se

POLISANMÄLDA HATBROTT ÖKAR

BROTT Under förra året gjordes 6 270 polisanmälningar om hatbrott, enligt Brottsförebyggande rådet. Det är den högsta siffran hittills och 14 procent fler än 2013. Ökningen gäller framförallt de antireligiösa brotten, som till exempel islamofobiska eller antisemitiska. Anmälningar med sexuell läggning som motiv visar en positivare trend. De ligger på samma nivå som 2013, men har totalt sett minskat med 18 procent de senaste fem åren.

Källa: Brottsförebyggande rådet, www.bra.se

405,9

miljarder kronor uppgick den totala lönesumman till under det andra kvartalet 2015. Det är en ökning med 4,5 procent jämfört med samma period förra året.

Källa: SCB, www.scb.se

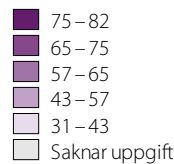
SCB tackar

Tack vare våra uppgiftslämnare – privatpersoner, företag, myndigheter och organisationer – kan SCB tillhandahålla tillförlitlig och aktuell statistik som tillgodoser samhällets informationsbehov.

Nederländerna lyckligast i EU

Läs mer om
välbefinnande
i Europa
på sid. 13

Andel som under de senaste fyra veckorna varit
lyckliga hela tiden/för det mesta, procent, 2013

Hur stor del av tiden de senaste fyra veckorna har du känt dig lycklig? Frågan ställs i den europeiska undersökningen EU-SILC och används för att ta reda på invånarnas livskvalitet.

Sex av tio uppger att de känt sig lyckliga för det mesta eller hela tiden. Nederländerna är det land där högst andel, åtta av tio, känt sig lyckliga hela tiden eller för det mesta, tätt följt av Island. Det kan jämföras med Lettland och Grekland där var tredje person var lycklig för det mesta eller hela tiden. I Sverige är andelen nära sju av tio.

